

Melania Cuc

Iisus din podul bisericii

Cartea din scrisori

Naștere de Carte

La început a fost punctul în infinitul devălmășiei ideilor. De la punct am pornit în ziua de Bunăvestire, scriind despre lucruri pe care nu îndrăznisem până atunci să le ating nici măcar întâmplător. Nu intenționez să fie o carte ci o spovedanie, dar, pe zi ce trecea, ideea se contura cum voia ea și un semn clar mă determina să las să se desăvârșească ceea ce se dorea a fi desăvârșit.

În numai unsprezece zile cartea a fost gata, sigur, în forma ei brută, primară, așa, ca păsările pe care Dumnezeu le-a modelat din țărâna umezită cu apă vie, le-a dat forma dintâi a imaginației creatoare și le-a lăsat să-l scape din mâini, singure și aproape libere, ca să învețe – din urcuș și cădere – să zboare.

Sigur este că, nu nu a fost gândită ca o carte, în adevăratul sens al cuvântului, ci mai degrabă ca o formă de descătușare. Am scris aproape „terapeutic”, ca să mă conving că știu să respir, să văd și să aud cum crește iar colțul ierbii, asta... numai după ce voi fi pârjolit niscaiva dintre amintiri. Nu am scris despre mine ca individ; am scris doar despre cei mulți, descendenți ce vin într-un plan perfect peste cei ce i-au precedat în nemurire și poate, în divin. Ei au vorbit, mi-au șoptit... întorși cu fața spre mine prin spațiu și timp, făcându-mi conjunctura astrală în rădăcină. Așa că, nu sunt foarte sigură dacă eu am scris cartea asta sau ea m-a scris pe mine, alegându-mă dintre cei mulți anume pe mine.

Mi-e greu să povestesc cum și ce am pus în aceste „scrisori”, dar totul se datorează și se conturează într-un dialog-monolog cu Maestrul, prin timpuri fără timp. Am avut și momente de chirurgie pe centrul durerii șfâșâietoare, dar le-am depășit încurajându-mă și, încăpățânată cum sunt, fără să mă înec în cerneală. Am atins în paginile acestea, chiar punctul nevralgic al sistemului meu biologic, dar și sistemul aștrilor, așa cum în geneză se alege din haos nucleul.

Totul a început dintr-un punct, de la Scrisoarea lui CUIVA expediată Planetei, pe care i-am trimis-o și Maestrului, pentru că – gândeam atunci –trebuia să o vadă! Din răspunsul primit mai apoi, am dedus că durerea sau se zbătea să scape. Moartea era mult mai altminteri decât îmi

impusesem să o văd eu, filtrând-o prin năframa de protecție cu care-mi legasem ochii și tremurul cărnii de om. Maestrul a dat tonul. Restul este poveste.

Am scris ca în transă, ca și cum mi-aș fi făcut cadou o altă viață. Pornisem de la un punct și , după unsprezece zile de ardere teribilă, m-am oprit brusc, în alt punct, cel al închiderii larmei, la sfârșitul de drum. Tot ce se cere spus, spuseseam.

Nu regret, nu mă bucur; așa a fost să se întâmple, să fie! Mie nu-mi rămâne decât amintirea bucuriei, frisonul aproape cosmic pe șira spinării urcând, ajungând în creierul mic și îndemnându-mă: Scrie!

Au fost nopți tainice, de „teleportare” spre țărâmurii tare neclare. M-am întâlnit cu oameni din carne și oase și-n veștminte rare, dar și cu alții lucrați după chipul și asemănarea Lui,- nu din lut, ci din lacrimi uscate în diamante tăioase, de sare. Ei au întâietate în rugile mele din vraful hârtiei.

Cartea din scrisori există. Nu o mai pot ascunde în dosul palmei și să mă prefac că nu-mi aparține și că nu-mi pasă ce se va alege de ea pe lumea de azi, sau pe cealaltă. Dar Cartea asta ar fi nimica fără Maestru, care a constituit mai mult decât hârtia de turnesol cu care mi-am măsurat – în orele de scris – ritmul interior.

Am scris ca-n febra de dinaintea morții, lovind pagina sau... abia atingând-o cu litere sărite, smintite și cu semne de punctuație puse alandala.

Acum, m-am oprit cât să văd pe viu cum ies urzicile în brazdă. Să simt ce se mai întâmplă în lume. Apoi, voi reveni, sau, mai bine zis, am și revenit la scris și am notat alte cuvinte, poate un titlu. Magie primară, siluete ridicate și risipite prin fum mă așteaptă acolo; în umbra Kogaionului meu; ritmul și timpul comun s-au prins deja în falii de nopți și zile de chin sublim, ca de facere.

Scrisoarea de la Maestru

Dragă Melania,

Îți mulțumesc pentru că te-ai gândit la mine și mi-ai pus la Poștă Scrisoarea ACEEA trimisă către Nimeni, o scrisoare șoptită ca o căință. Sau poate un epitaf. Am citit-o fără să știu ce putea să conțină, oprindu-mă câteodată îngândurat, cu ochii în lacrimi. Era de fapt o scrisoare despre moarte, așternută pe hârtie la o vreme în care sufletul înțelege, de pe căile necunoscute pe unde pășește, că se află în preajma ei. Abia atunci, toate cuvintele spuse la întâmplare se dovedesc lipsite de sens și până la urmă necontinutistice.

Noi spunem că moartea este un fenomen natural în evoluția Universului, citând sau poate gândind în chiar acest fel, dar când acel „ceva”- ce ne definește- o presimte atât de aproape încât până și răsuflarea îi este grea, tăioasă și stranie ca gerul iernii definitive, apare frica, o frică indescriptibilă ce împresoară, venită nu se știe de unde; o stare nepământeană. Nu ți-aș dori s-o vezi fiindcă n-ai să poți s-o suporti, iar dacă ai s-o vezi o dată n-ai s-o mai poți uita și amintirile acelor clipe indefinite, unde parcă toate timpurile posibile se amestecă fără a mai putea înțelege în care anume dintre realități ne aflăm, te va urmări mereu, revenind din alte dimensiuni întotdeauna fără să-i știi ceasul sau secunda, urmărindu-te până la urmă, când va înceta să exist , odată cu cel ce se simte întotdeauna hăituit de ireparabil...

Isus din podul bisericii

Maestre,

uneori îmi vin la masă, îşi fac culcuş în inima mea toate personajele pe care le-am plăsmuit, jucându-mă de-a Creatorul pe hârtie. Atunci, plătesc cu spaimă animalică propria-mi pornire; întreb, ştiind că nu-mi va răspunde nimeni: unde este adevărata mântuire? Unde voi fugi din noaptea ce vine...

Alteori, nu mi-e frică nici de golul din mine, de locul necultivat în care arunc toate *deşeurile* sentimentelor, tot lucruri distruse cu sau fără voia mea, dar pe care le neg cu încăpătânare.

Mă conving tot mai prost că totul a fost perfect programat sau că, *aşa a fost să fie* şi nu mai are rost să revin cu întrebările mele la cel ce... e mort şi nu va mai fi să învie.

Astăzi, de Bunavestire, s-a deschis o uşă mai altminteri, pentru mine, spre cosmosul pe care-l simt aproape lumesc, ba pe dinlăuntrul inimii sperioase, ba pe sub meningeala ca un pergament de sfârâncioasă, atât de subţire încât mintea mea, în ea, abia se mai ţine.

Fără semnul, pe care în subconştient îl aşteptam continuu; fără să fi priceput că nu sunt singurul om care moare prin viaţă şi trăieşte murind, nu aş fi depăşit sigur clipa ce mă îngropa de vie în molozul barierelor de tot felul.

Nu mă mai pot preface că nu s-a întâmplat nimic deosebit între timp; că este normal să mă fi născut, să trăiesc precum ciorapul cârpit, ş'apoi să dispar într-o zi oarecare, fără să fi ştiut că exist şi în *nimicuri*, nu lucrarea ce face pod între cer şi pământ.

A fost un duş cosmic ceea ce mi s-a întâmplat, *înviind*, mereu revenind din călătorii despre care nu ştiam că pot să scriu mai nimic.

Sigur, totul a pornind de la punctul *zero* al stării de îngheţ sufletesc, de la o *scrisoare* expediată Planetei de un muribund înţelept ca mai toţi cei ce reuşesc să rămână lucizi şi chiar şi cu lumânarea aprinsă în mână iubind.

Atunci, cred că am auzit primul pocnet în inimă şi-n ţeastă. Creierul pune în funcţiune zona aceea cu celule în *plus*, pe care contam pentru a face faţă zilei ce vine vijelioasă. Mintea mea grea ca o piatră de stea apăsă, mai apoi, direct şi energic pe nervul sciatic al unor amintiri care nu se iau nici pe limbă-vorbitoare, nici pe degete, cum se dizolvă acadelele şi vopselele în ploaia cu soare.

Amintirile acelea sunt strict personale şi divizate în milioane şi milioane de contingente de spirale; cerc în cerc din miezul copacului pâinii cu care îndrăznesc să-i rezist răstignirii.

Ceea ce scriu acum, este doar o idee veche ca râul şi nu va ajunge nicicând pagină tipărită – îmi zic – de aceea mă simt liberă pe toate aceste cuvinte din suflet şi minte. Sunt gata ca iedul ce scapă din burtă să zbier la cer; să-mi cer dreptul la aer, să sper că nimic nu se termină cu celebra sintagmă: *a fost odată ca niciodată...*

La ce bun toate astea, să le repet întruna, ca nebuna? Ba chiar să-mi propun să jur că am să scriu, de azi încolo, numai şi numai adevărul, uitând cât sunt de inconsecventă cu mine însămi în a promite şi a mă şi ţine de promisiune.

Dacă va fi să fie o CARTE ceea ce prind să zic de vreun ceas și ceva încoace, atunci va fi *una* fără importanță pentru mulțimea, care nici nu ar trebui să o răsfoiască, să o buchisească din scoarță în scoarță. Cartea *aia* se va cititi fără ochelari de distanță, cu sufletul personal suprapus peste sufletul paginii, așa ca o sugativă îmbibată în cerneală din de bozie sălbatică.

Nu am lucruri extraordinare de spus lumii. Eu sunt doar unul dintre cei flămânziți de *detoate* și mai mărunță decât neghina, decât graurii tineri năvălind – răi, contagioși, smulgând din fructul rațiunii carnea vegetală cu floare cu tot, sorbind nectarul chiar din palma dușmanului. Hrana mea de bază sunt Cuvintele, pentru ele pornesc în cruciade jurând, răbind, julind, ronțăind, plângând, triumfând... Scurp sămburii fructului cules din Pomul cunoașterii, despre care, nici nu vreau să știu că este pe cale de dispariție.

Doar pentru că nu îmi pot spune toate acestea singură în oglindă și nici nu se face să mi le torn cu plânie în ureche, mi-am propus să scriu *tot ce știu*, iar scrisorile să le expediez unui muritor mai înțelept, fie și numai cât cu un sfert dintr-un fir de nisip, decât alții.

Nu, nu am furat nimic de la nimeni. Nu am ucis nici în vis și cu bunăștiință, nici chiar o furnică. Cred că sunt o mamă aproape normală, cetățean onorabil, chiar o pacifistă... De unde atunci furia, nebulia cu care îmi scriu cărțile?! Plătesc pentru păcatul unor neamuri de sânge? Poate. Dar nu ideea ereditară de-a scrie carte după carte mă abate din toate, ci teama că o fac dezordonat și cu mult prea multă osârdie care frige ca feștila aprinsă între degetele care șovăie încă.

Ziua în care nu scriu este una pierdută – zic – de parcă Dumnezeu îmi va cântări Viața după pagini umplute cu vrute și nevrute, nu după iubirea ce-am dat și primit pe pământ.

Oare iubesc mai mult clipele în care scriu, stau singură cu mine la masa de disecție mentală și inventez galaxii, decât îmi iubesc copiii, mama, soțul, prietenii, cunoscuții și necunoscuții? Toate astea mă frământă ca pe aluatul de pâine în malaxorul electric; nu-mi lasă loc nici în pat, pe iarba de mare să dorm cum dormeam altădat'.

Trag, precum calul în ham, trag la pagina care va să fie o altă lume de mucava.

Nu efemeritatea mă îngrozește, ci neputința de a nu ști cu precizie ce este Rău și ce este Bine, cercănul ca și ilizibil dintre albul de crin și negrul durerii creștine.

Cândva declarăm că sunt bolnavă de Neliniște. Că nu am *loc*, parcă nu mi s-a dat rădăcină pivotantă, doar ațe, fire destrămate în solul sărac de la suprafață. Acum spun: sunt ca Iisus din podul bisericii!

Da, ăsta ar putea fi un titlu de carte, numai că nu-i o metaforă. Iisus al meu este chiar în clipa asta singur în bezna din turnul bisericii unui sat din Transilvania mea cea forfecată de istorie nedreaptă. Stă în sicriul rece cu giulgiul murdar pe obrazul strivit de tabla acoperișului, mă așteaptă, poate chiar de Paști, să-L scot la Oameni, să-L aduc în Biserică.

Nu am înnebunit nici nu am friguri, jur! Totul a fost, este real dacă privesc prin clipă mai clar împrejur.

Dar cine sunt eu, ca să-mi iau *drept* să scriu despre Iisus?!

Vin din țărani ce și-au ținut fetele în sat iar pe feciori i-au *făcut* advocați, dascăli și popi, toți greco-catolici. Episcopul martir Ioan Suciuc ne-a fost dat să țină loc de stea în vârful bradului de Crăciun. Amintirile despre el și familia noastră se întrepătrund așa de mult cu legenda că riscă să rămână doar fum.

Am primit botezul de la un preot greco-catolic dar am crescut în Biserica Ortodoxă, învățată fiind, și seara și dimineața, că avem un singur și bun Dumnezeu și pe care nu-L putem,

nu avem dreptul să-l hărtănim între noi, oamenii, după canoane umane și neînțelese eresuri.

Copil fiind, în Joia Mare mă închinam și eu la icoana așezată direct pe sicriul cu Iisus adus în mijlocul Bisericii ca în centrul Lumii, pentru a l se face prohodul. Bătrânul preot așa avea obiceiul. Deși strivea comunismul și de sus și de jos, Iisus al meu nu incomoda încă pe nimeni. Asta să fi fost prin deceniile '60, '70 poate...

În anii ce au urmat, am cam uitat de Iisus din biserica de acasă și numai o întâmplare mi l-a scos iar în drum, ori poate, că El așa a vrut, și... l-aș fi reîntâlnit până la sfârșitul vieții mele, oricum.

Umblând după aure de sfinți din uitate icoane, am ajuns și în podul bisericii, un loc în care... vremea încremenise în urmă cu foarte mulți ani. Era acolo Istoria noastră – sigur, nu una inserată în lucrări savante sau comori princiare, în cărți cu copcii de aur și crucifixuri bătute în diamante fălțuite de mâini trecătoare. Am găsit doar un morman de lumânări arse, fragmente răzlețe din ceea ce vor fi fost obiecte de cult și o seamă de tipărituri mai vechi și mai noi, dar despre care voi vorbi într-o altă *scrisoare*, poate.

Am scuturat colbul gros zi de vară până'n seară, pentru ca, în maldărul de *nimicuri* lăsate în tristă uitare să dau, fără să-l fi căutat dinadins, peste Actul meu de botez din vara anului... Dar, ce importanță mai are anul când zidurile bisericii acelelea își numără veacul în cercuri din trunchiul de piatră și lemn? Era un semn!

Apoi, pe rând, am recuperat și actelele care atestau decesul, dar mai ales, apartenența la comunitate, la sat, a bunicului și a tatălui nostru. M-am înfiorat și am trecut la *săpat* mai cu râvnă prin văleături; așa, strat cu strat, colbul gros l-am adunat din și de pe file de cărți care se părea că nu aveau drept la o bibliotecă, la raft. Am întors, una după alta, pagini din *Tribuna*, *Albina*, *Gazeta Transilvaniei* de la 1830, 1870, 1900... Am găsit și *Evanghelia*, una editată la începutul secolului trecut, într-o tipografie ecumenică din Blajul greco-catolic. Azi, noi toți, viii și morții din parohie, suntem ortodocși prin botez, prin cununie și prin prohod.

Evanghelia era un exemplar scump măsurat, în bani, la vremea în care fusese cumpărată de țărani aceia cu oarecare stare în sat. Acum, în 2006, era doar o părere de carte sfințită de îmi era și frică să pun mâna mea pe fila care... se desprindea, cădea singură... Nu mai avea nici agrafele care s-o țină de *bună*, nu mai avea nici bură de poleială auriferă pe dungă. *Evanghelia* aceea îmbătrânită fără sare și pită nu mai slujea demult în Altar, nu mai era buna de a fi cinstită.

Mi se părea a fi o sărmană creștină condamnată la rug fără vină, o ființă care regină ce supraviețuise ghilotinei izolându-se-n turn, nu țipând, rugându-se-ndelung...

Nu știu, nici nu spun că *Sfânta Evanghelie* mă așteptase tocmai pe mine ca s-o șterg de pânza păianjenilor, s-o întregesc în file și s-o așez din nou sub icoană cum se cuvine. Nu știam atunci, nu știu nici acum dacă era de bine sau era de rău ceea ce făceam eu, acolo, singură în toată biserica, cotrobăind ca un testatar legal în lada de zestre a bunicii fugite în Cer.

Era, este încă o *Evanghelie* cumpărată și apoi dăruită de străbunicii mei dinspre mamă, în 1904, bisericii românești dintr-un sat transilvan de câmpie. Înscrișul de donație este clar, caligrafiat cu litere de aur pe pagina cu ornament în chenarul cu tras ca un trup de balaur.

Totul se potrivea mănuișă pe mâna mea, dar... mă simțeam vinovată, ca și cum cartea aceea sfântă ar fi trebuit desfăcută pagină, cu pagină și împărțită tuturor urmașilor lui Mihăilă și ai Anicăi, străbunii pe care eu nu-i cunosc decât dintr-o poveste dusă din gură în gură.

Nu-i cunoșteam după vorbă ori strai, dar știam că... străbunicul purtase costiță ca Horia, se încăpățănase să nu adopte moda aia nouă, *neamțească* cât fusese român și stăpân pe gura

'ai de rai.

Ea, străbunica mea, umblă prin amintirea mea numa'-n poale albe și-n cătrînțe cusute la lumina de stea... Respiră, dar nu ne vorbește. Bătrânii mei sămădesc între ei prețul pe recolta de grâu, ziua de tăiat miei și mângâie, ca pe mătâni, pietrele de le temeliea bisericii.

Mă simt aeriană și acum, când scriu, simt gol în jur, ca acolo, în podul bisericii. Doamne, și-mi era... teamă că nu mai am timp și nici spațiu să-i pipăi, să nu îi confund cu o dâră amăgitoare de fum...

M-aș fi retras șerpește, câine-câinește înspre ei, în dedemult; înapoi prin filonul genetic, dar nu era vreme de filozofii, nici de experiențe cu spirite, cu stafii.

Nu mai aveam loc suficient să întorc timpul în ornic, nu mai aveam timp să aștept alte semne din zodii. Eram numai un om și mă sufocam ca astmaticul cronic; tușeam, plângeam, tușeam... de a trebuit să cobor, nu pe rând, ci deodată toate scările acoperite cu preșuri din cârpe proaspăt spălate. Am ajuns în pronaos. Am ieșit în curtea bisericii, să trag în plămâni aer, aer...

Realitatea lipicioasă ca o matroană toată transpirată, mă înconjură din toate părțile și pe dată. Adio, magie! Adio, carte de religie!

În micul cimitir din jurul bisericii mele, tocmai se culegeau fructele ce urmau a fi fermentate, distilate în țuică de 40 grade. Se băteau bine de tot crengile pomului plantat și altoit de bunicul, acolo, la căpătâiul mormintelor părinților lui, străbunicii mei, perechea de țărani ce donase *Evanghelia*, cartea care-i costase sigur, pe vremea Împăratului, prețul unei perechi de boi plus trei măji de nutrețuri.

Am strâns cartea noastră sfântă la piept, cu afecțiune aproape maternă, ca pe copilul de care nici nu am știut că-l aveam, dar pe care l-am regăsit când aveam mai multă nevoie unul de altul.

Am revenit în biserică goală, m-am închinat sau nu m-am închinat la icoane, am urcat treaptă cu treaptă scara șubredă și, acolo, în nișa ca o nară din arca golită de ploaie, am prins iar – de data asta cu un pic de furie – să bat colbul de pe cărți, veșminte preoțești, de pe întreg cerul și podul bisericii noastre creștine. Măturam, adunam mucegaiuri, gunoaie biodegradabile de pe actele de identitate ale unei civilizații anterioare naylonului care irită pielea zilei de astăzi.

Aveam ochii iritați, plânși dar nu de lacrimă fizică. Aveam palmele murdare, cu unghiile rupte-n nebănuite cutume. Tabla zincată din acoperiș se încinsese tare în soarele amiezii; mă sufocam iar și iar, așa cum se întâmplă, claustrofobic, numai cu omul cel slab nu în trup ci în fire. Îmi era sete, eram silită să-mi umezesc buzele cu oțet christic și nu cu apă vie ca o agheasmă.

Mai întâi, doar mi s-a părut că aud un vaier, apoi am prins sunetul acela aproape distinct venind din infinit. Se lăsa tot mai aproape și, de sus venind, dinspre locul unde se aflau clopotele mari, toaca de lemn și perechea de clopote mijlocii... Nu era jelanie, nu era furie, nu era nici plâns și nici râs; doar o mișcare de aer curat vuind ca prin solzi din foiță de aur subțire.

Era, credeam, sigur o rugăciune fără cuvinte, un plânset general, în care, fără să-l fi căutat, să-l fi văzut pe viu la față vreodată, l-am recunoscut imediat. Sau, doar mi s-a părut mie atunci, că îl aud înviind ca un măr care a fost crezut mort, dar a înflorit în chiar mijloc de drum.

Sub acoperișul acela de tablă încinsă-n dogoarea amiezii de iulie se retrăsese, suferea în chinuri de facere, poate, doar sufletul meu de femeie. M-aș fi spovedit, împărtășit, dar nu era preot la altar să-mi slujească. Nu era țipenie de om, înafară de noi, în toată biserică cu sfinți din vopsele luminați prin vitralii lucrate pe spesele credincioșilor ce sperau astfel să schimbe toate

zilele lor rele în altele pline cu bani și lumină din stele de tinichele.

Am urcat fără să mă mișc, am urcat mai întâi cu gândul apoi cu pasul foarte mic toate treptele înguste, înșurubate în chingi de stejar vechi, spre cer, spre clopot... Am văzut sicriul întreg. Nu. Am văzut de-a dreptul chipul Lui, mai întâi.

Iisus mi se arătase mie, uneia nu prea credincioasă din fire! Îm cerea fără gesturi sau glas să-l scot dintre păianjeni și să-l mărturisesc de acum încolo la orice pas. Nu am făcut-o. De ce m-aș fi băgat unde nu-mi era locul?

A trecut încă o toamnă roasă de melancolie și o iarnă viforoasă peste catapeteasma Bisericii mele. Iisus este tot acolo și mă așteaptă sigur.

Uneori îl visez plângând.

Și ce dacă-l numai un chip de ipsos cu *sânge* din penel șiroindu-i de sub coroana de spini de salcâm? Este Iisus al meu, Iisus al copilăriei mele care mai umblă încă desculț și în cămașă de cânepă albă pe drum!

Dar, El ? Va fi aflat Iisus al meu că e primăvară iar pe pământ și nu doar în Rai? Nu-i va fi greu să asculte, de acolo, din gura de pod vechi, cum susură izvoarele, cum irump sevele, cum dă buzna primăvara asta tânără și un pic cam nebună – ca noi toți, de altminteri – la vreme cu păpădii și brusturi creșcuși pe sub sălcii unduite de vânt, așa, într-o rână.

Iisus cel bătut în cuie de cositor

Maestre,

sigur scrisul de *noapte* are efect de drog!

Deși nu se mai auzea nici bătăitul computerului, nici clocotul visceral al orașului, în noaptea care a trecut nu am reușit să intru în somn mai deloc.

Odată ce credeam, naiva de mine, că-L clintisem pe El, fie și numai cât cu un fir de păr din nimicnicia nepăsării umane, Iisus al meu, cel din podul bisericii, nu doar că-mi iertase neobrăzarea, mă și chemase la el, pentru ca mai apoi, să mă arunce iar și iar în hău, în vălmășagul unor imagini crescute ca rădăcinile prunilor de pe ruinele Sarmisezetusei, așa, contorsionate, osificate, intrate unele în altele, de nu mai știau care erau vii și care erau moarte.

Viața se dovedise până la urmă mai puternică decât somnul din somn, care se încăpățâna să reziste ispitei de-a-mi irosi clipele cele numărate, inventariate de divinitate pentru o lucrare care nu va fi în veci știre ziar de împachetat în el pita și sălnina.

Nu înțelegeam totul perfect, dar simțeam, știam că evadasem din Timp și din Regn. Levitam fără frică de frig general, de tsunami sau gripă aviară... La un milimetru treceam, razant de prezent, de pământ și cu siguranță privilegiată fiind; eram și nu eram deasupra mulțimii adunată, turmă, în Piața Nemulțumirii.

Nu, nu lucrez pentru o carte anume. Încerc să slujesc unui *oarece* fără funcții, nici nume. Nu mi-e greu nici ușor să mă *omor* tot plivind pe silabe ca pălămida-n ogor. Pentru că memoria mea ar avea nevoie de noi neuroni, continui să merg ca ologul între două cârje: ficțiunea și realitatea; prima mă trage în stânga, a doua în dreapta; între noi, limes rămâne doar șanțul.

Văd că iar mă tentează *fondanta* metaforei. Oare mă voi dedulci iremedial cu jocul de-a creația ? Nu știu și nu-mi pasă, adică nu-mi mai pasă! Pe bordura tastaturii computerului am scris cu carioca albastră: *Scriu pentru cei ce au fost. Asta-i!! Găselnița mea norocoasă!*

Sunt norocoasă, am la îndemână și pe gratis modelul bunătății, atâta cât mai este în lume. Înspre acolo vanitatea mea se bulucește toată, apoi se sperie de îndrăzneala-i porcească, dă îndărăt ca mercurul în tubul termometrului uitat în zăpadă. Îngheață de spaimă.

Vreau, trebuie să fiu rațională! Dar dacă tot ce fac nu-i decât simulacru ?!!!

Cum se obține garanție pe ceea ce rămâne din tine după tine..., mă întreb fără să mă privesc în oglindă. Îmi revin la timp, nu disper și mă asigur că mai există oameni cărora chiar le pasă de mine. Lista nu-i alarmant de densă, mizez pe unu', doi, trei... pe cei mai buni dintre ai mei.

Acum, totu-i aproape perfect. Pot scrie cu bucurie nativă despre păcat, despre osândă și lampa care fumegă în grindă.

Dar, chiar dacă nu ar fi decât zvon ceea ce reușesc să trăiesc, știu că, de acolo, din podul bisericii mele interioare, Iisus al meu mă așteaptă să-l mărturisesc prin spovedanie, fie ea și una de profană care își recunoaște și-și iartă păcatele fără să bată mătânii prin ruperi de șale.

Întâlnirile mele de dragoste necondiționată cu Iisus nu au fost puține, nici multe, dar

sigur au fost neîntâmplătoare, precum cele din vremea în care bunicul îmi spunea, îmi repeta pentru a nu știu câta oară *povestea* lui Oedip.

Nu vă vine să credeți că, în anii '50, când țăranul român își frângea oasele tot ridicând sacii cu grânele ce trebuiau să acopere *datoriile de război* față de înfometata Uniune Sovietică, lui, bunicului îi mai ardea de *basme* de adormit nepoții?

Era un țăran drept în umeri, cu mijloc îngust, mustață retezată din foarfece și *naționala* arzându-i în colțul gurii. Ce chimir mai avea, unul din piele adevărată, cusut cu fir din intestin de miel neîntărcat, dar... cam scorojit, ros de sudoarea cu care plătise taxele școlilor înalte, unde-și ținuse feciorii, ajunși mai apoi domni între domni!

Bunicul făcuse *Mondialul* sub comandă germană și-n uniformă ungureasă, pe câmpurile de bătaie din Galiția și Tirol fără să crâcnească, așa cum, mai apoi, în plină colectivizare, se încăpățâna să rămână pe loc, ca un stejar cu rădăcini răsucite în chiar pânza freatică, pe când alții ca el, *dezertau* din brazdă, dădeau iama în iureșul șantierelor naționale pentru un buletin de de capitală raională. Bunicul Simion a continuat, imperturbabil, să altoiască butași de viță de vie și nuci în mejdia sa unde habar nu avea că, după moartea sa, se va întemeia cel mai frumos cimitir din Ardeal.

Avea obiceiul să-mi vorbească de la egal la egal, punându-mi întrebări și așteptând răspuns clar de la mine, un copil care nu atinsesem încă înălțimea mesei cu creștetul capului împodobit de cosițe împletite în șuvițe ca fuiorul de cânepă.

Pe vremea aceea nu știam nimic nici despre Creație, nici despre păcatul femeii dintâi expulzată de Dumnezeu pe pământ, nu știam nimic despre nimic, pe vremea aceea – zic – când bunicul îmi vorbea despre... complexul lui Oedip. Sigur, povestea lui era numai o reminiscență din tragedia greacă, una cam vulgarizată, simplificată destul ca să o priceapă un copil dar și Agneș-neni, vecina, o unguroică sadea, care venea la noi, se așeza lângă mine, pe prag, și asculta *povestea* plângând întruna într-un colț de broboadă neagră.

„Noa, cum o aflat regele că mumă-sa o fost ai' de-o intrat cu ea în păcat, numa' ce și-o chemat robii cu cântaru'. Pe un talger n-o pus nimic, pe celălalt numai o scârnă de la câine. Noa...”

Bunicul povestea, gesticula ca și cum ne-ar fi citit, declamat un text dramatic. Ducea firul narațiunii cu tact, cu suspans chiar, în timp ce Agneș-neni se înneca în sughițuri, iar eu, un țănc acolo, aproape sugrumat de emoție, abia mai scăpam câte un *și, și, mai departe?*

Nu reușeam niciodată să-i stric ritmul poveștii, care era cel al inimii lui, unul care făcea parte din tipicul metronomic, ciclic ca ziua și noaptea, ca generațiile și ca anotimpurile.

Pentru bunicul nu existau timp sau spații fără destinație precisă, nici filozofie pe care să nu o înțeleagă măcar o *țără*. El venea de undeva din toate și cred că de aceea se înțelegea cu noi, cu fiecare, fie că eram copii sau oameni în etate.

Cunoștea secretele solomonarilor, pătrarele Lunii, ne vorbea despre tărâmurii virgine și altele înglodate în păcate de moarte, ne vorbea fără spaimă și fără înfumurare, cu convingerea că noi am fost aici din mereu și vom stăpâni întodeauna pământul ăsta, tare ca sâmburele migdalei. Ilustra, fluierând sau doinind, momentele peste care prefera să treacă cu tâlc; umbla lin sau tropotind prin casă, după cum i se păreau a fi mesenii și evenimentele, cu importanță.

Vorbea de Dumnezeu însuși ca și cum s-ar fi referit la o rudă de sânge, sau la cătanele în sumane, românii cu care făcuse cei șapte ani de oaste crăiască la Curtea Austro-Ungară.

Se simțea, era liber și sigur pe toate cele ale Lumii văzute dar mai ales nevăzute. Găsea soluții în situații limită, da sfaturi potrivite de credeam că fără el nu ar fi putut conviețui în bună

vecinătate atâtea nații câte erau adunate cu casele, pălant în pălant, pe ulița noastră.

Când povestea despre Oedip, venele de la gât i se umflau de îndârjirea cu care ținea în echilibru imaginar cele două tasuri de aur ale balanței dreptății.

Avea degete puternice, de țăran, noduroase, deformate de munca grea și de reumatisme. Ele, degetele alea, nu tremurau nici când spărgeau piatră în cariera din deal, nici când țineau cu măreție regească cântarul cu *păcatul* locastei!

Până în vremea aceea, eu nu văzusem prea multe filme pe ecran și, deși citisem câteva cărți bunicele, tot nu-mi puteam imagina cetatea Tebei decât așa, ca pe un sat ceva mai măricel, cu bordeie de robi în jurul pieței prin care se preumblau *domni* și *doamne*, personaje aidoma celor pe care le văzusem la târgul de toamnă din Reghin, orașelul cel mai apropiat de satul meu și care mi se părea a fi un soi de Rai și lad fără margini.

Bunica, evlavioasă și supusă ca toate femeile din neamul ei, nu și-ar fi oprit omul din vorbă nici dacă i-ar fi luat casa foc. Se ruga numai cu ochii la crucifixul de pe peretele dat în var alb, la lemnul afumat pe care Iisus al casei – cel turnat din aliaj de cositor și arginturi – își săvârșea sub privirile noastre cam nepăsătoare, e drept, supliciul. Ca om, El era sigur convins de talentul nativ ce-l chinuia pe bunicul. Ca sfânt, cred că se abținea, nu se prea amesteca, nu da sfaturi în problemele pe care ni le puteam rezolva și singuri.

Iisus al casei ne privea doar; uneori cu blândețe, alteori fulgerându-ne cu junghiuri în măsele sau coaste, de o chemam repede pe moașa Paraschiva, care ne trata după vârstă și caz, cu lipitori sau ventuze aprinse cu țuică.

Iisus era între noi, la locul Lui, pentru a ne privi cum păcătuim în neștire și a ne ierta mai apoi cu o înțelegere aproape lumească, neieșindu-și niciodată din fire.

Uneori, credeam că trăgea cu urechea la ce se vorbea în șoaptă, prin casă. Când ne certam din te miri ce, atunci devenea leu, întodeauna gata să sară din cuie, dar se răzgândea imediat, - ne zâmbea trist și știam că trebuia să ne împăcăm, să ne iertăm între noi așa cum fac îngerii.

Pentru că pe atunci eram singurul copil printre adulții familiei, pe mine mă muștraluia cel mai mult, da'-mi și... ținea *partea* în nu mai știu care pricină, de eram sau nu eram de vină. El era singurul care se putea lăuda că știa absolut totul despre orice, despre oricine.

Nu doar eu, toți eram sau doar făceam pe artiștii în casa aceea, numai că bunicul era maestrul incontesabil.

„No, tot cântărind și socotind cum ar fi ăla mai bine, numa' ce zăce craiul Oedip, zăce tare să se cutremure Everestu': *Ni, balanța! Până și o scârnă de câine trage mai mult ca mintea femeii buiece !*

Când ajungea acolo cu vorba, țăranul se ridica triumfal în picioare, lovea cu dosul palmei în masa acoperită cu mușama cumpărată pe cartela nurorii sale, o moțoaică aprigă, care era profesoară de *rusă* și deputat la Regională.

Bunica, atunci, uita să se mai închine, râdea cu obrazul ascuns în veșnicul ei caier de cânepă. Uneori, la un semn numai de ei doi cunoscut, ea își abandona furca și fusul, trecea în cămară, de unde se întorcea cu ulciorul plin cu *oltoan* cum e chihlimbarul. Îi turna ca unui voievod vinul fără de care lumea aceea ar fi fost sigur mai săracă în dragoste, prunci sănătoși și povești. Era o băutură falnică prin vechime, cam zurbagie la primul fiert, dar care nu i-a îndobitocit furându-le mințile. Ca la nunta din Cana Galilea, pâinea și vinul nu au lipsit de pe masa bunicilor mei, masă strașnică în jurul căreia se adunau la Paști și la Crăciun prietenii, neamurile și vecinii; români, unguri, sași, țigani, evrei... ca într-un Turn Babel.

Isus al meu, cel bătut în cuie cositorite, gata anesteziat la durerea lumească, se obișnuise cu râsul și cu plânsul, cu nunțile și cu înmormântările care trecuseră firesc și-n cascade și prin casa aceea, una obișnuită, de români plugari.

Bărbați și femei, profesori cu diplome universitare sau numai țărani cu șapte clase, ai mei, toți l se rugau Lui și seara și dimineața. Cei mai mulți Îi pretindeau de la obraz bani în pungă, apoi, sănătate, minte la copii și să le ocolească grindina postata de cucuruz, să nu cadă bruma primăvara târziu și nici toamna devreme... Spre deosebire de cei tineri, vârstnicii Îl mai și laudau în duminici, Îl promiteau posturi lungi și troițe la răscruce de drum; știau cum să-L ia cu *frumoasul* când vedeau că ceva nu merge în lumea lor cum i-ar fi fost rostul. De la mic la mare, L-ar fi exploatat la sânge de-ar aflat cum să-i intre sub *piele*, dar... mai nici unul din ei nu îndrăznește să și-L ia de prieten. Nu-l vorbea deschis privindu-l în ochi, nu-l întreba de *sănătate* nici nu l se destăinuia de la egal la egal.

Numai mie mi se părea că-mi vorbea pe șleau. Chiar Îl auzeam cum tușea covulsiv de la igrasia rece din zid, și-mi astupam urechile când mă certa că foloseam cuvântul acela *urât*. Și totuși, Isus al meu, cel bătut în cuie cositorite, mă înțelegea cel mai bine, avea mereu timp să vorbim, altminteri cum ar fi putut face față hotărârii mele decisive de-a nu memora nici până azi tabla înmulțirii? Cum ar fi rezistat fără să caște de plictiseală în ceasurile în care mătușa mea, profesoara, lua lecții particulare de *rusă* cu clopotarul de la biserica ungurescă, un ins cu ficatul uscat de ciroza cu care se pricopsise pe vremea în care – cum ni se lăuda ca prostu' – băuse vedre de *cvas* stors din tulpina mestecenilor de Siberia, acolo unde-și petrecuse prizonieratul.

Seara, în lumina lămpii cu petrol, El, Isus al nostru, nu doar mi se părea mie, dar era cu adevărat un bărbat sfâșietor de frumos.

Bunica făcea lampa mai mică, să-i umbrească întrucâtva spinii coroanei, și așa, în cămașa ei lungă și albă, sta în uitare de sine dinaintea Lui, rugându-se pe rozariu, un șirag de bobite de mirt adus de episcopul nostru de la Roma. Bunica se ruga fără cuvinte, cu ochii închiși, așa cum face privighetoarea când moare de vrajă și boală în propriul ei cânte. Bunicul, în schimb, se ruga zgomotos, în timp ce își lepăda cămașa de lucru, își ascuțea briciul și se rădea duminica dimineața, dinaintea oglinzii. Nu-l lauda pentru te miri ce, dar îi spunea ce și *cum* mai era dincolo de cei patru pereți, spațiu din care Isus cel nituit în cositor și argint nu ieșea decât cu ocazia celor două mari primeniri din an, de Crăciun și de Sfintele Paști.

În genunchi, ochi în ochi cu El, eu îi *recitam* rugăciunea rapid, ca purtată de un mecanism tâmp, care țacăne fără să-și bată capul pentru ce a fost inventat de fapt. Apoi, împăcată, fericită aproape, adormeam cu „Krestianka” în brațe, singura revistă cu fotografii colorate din tot satul, pe care poștașul ne-o aducea cu abonamanet gratuit, lună de lună, la poartă.

Mătușa, profesoara de *rusă* nici nu mă iubea, nici nu mă ura; observa că exist doar atunci când îi șterpeleam gazeta tipărită la Moscova, o boțeam, le făceam paginilor ei preferate *urechi de măgar*. Urât obicei, de care Isus al meu cel bătut în piroane jumătate argint, jumătate cositor nu s-a îndurat să mă vindece de tot nici până în ziua de azi.

Iisus din grădina Sfintei Sofii

Maestre,

mă doare capul și nu a fost azi chiar ziua mea cea mai fertilă. Mă tem că rândunelele sunt virusate, obligate la carantină, în cuiburile lor de la Dardanele, sau că au uitat cum se ajunge acasă.

Vremea rea se răsuțește în vertebre, mă bate lapovița ca pe o felie de alviță-n tărățe, în chiar Ziua de Sântoader. Organismul meu nu-i nici de om, nici de centaur. Toate merg de-a-ndoaselea pe lume. Apele Dunării suduie, ucid, cresc fără rost și înghit tot ce-a fost ridicat prin durere de os și sudoare.

Nici eu nu dau înapoi, sunt un soi de Ana a lu' Manole, mereu alergând cu capul în piept mai departe, mai departe, mai încet, tot mai încet prin glod, deși presimt, ba chiar știu că mi se pregătește *zidul cu iederă* la capăt de linie.

Sigur, mă și opresc uneori doar cât s-o țin pe mama de subsiori, cât să rânesc o fântână străină, să curăț de omizi livada de care nu-i mai pasă nimănui.

Știați că scrisul ca stare este mult mai eficient și mult mai ieftin decât aspirina? Pe încercate. Nu-i acid, deci nici coroziv, și face minuni la mușcătura de șarpe, ține somnul în frâu de mătăasă, alungă moliile urâtului din suflet și casă, dă certificat de germinație de 100% ideilor năstrușnice. Mai are de experimentat doar reacția adversă pe cobaiul din cușca pe care scrie: *Singurătate*.

Eu n-am remușcări nici stări de panică generală; nu sunt singură, nu încă – asta zic după ce privesc lucrurile prin formula standard a societății care mă înhață de cum vede că-mi scot pernele pe pervaz, dis-de-diminează.

În casa mea curg ca sloiurile-n Someș e-mailu-ri, sună telefoanele, mi se bate la ușă; eu însămi vreau și umblu ca vântul și ca gândul de la un capăt de odaie la altul, conectată la planeta cu venele retezate, Pământul.

De ce mă bântuie, atunci, grija celor ce au fost dar s-au dus odată cu pleava grâului!? Cred că mi-a intrat șarpele îndoielii în sân pe când dormeam obosită de atâta luptă interzisă. Mi s-a furișat neliniștea ca un cariu în oase, se hrănește din măduva singurei celule sănătoase. De aceea – zic – am devenit mai cocoșată ca o cămilă din deșertul unde bobul de nisip explodează și ucide egal creștinii, musulmanii... Babilonul uman.

Trebuie să-mi fac rost de o haină de protecție personală, una care să nu se rupă când fi-va-mi lumea mai dragă!

Să fie ca giulgiul de abur care unește țărurile, apele Bosforului, punctul adunării civilizatorii unde, sub clar de Lună, se scaldă goală-goluță umbra catedralei Sfânta Sofia.

Dar de unde să știe glonțul orb că eu i-aș fi găsit antidotul? De unde să afle piatra, care nu a ajuns nisip încă, de scurgerea timpului în clepsidră, și omul modern de unde să afle ce sunt țechinii, arginții pe care mi-am vândut la talcioc norocul și mințile?

Starea mea de veghe e periculoasă pentru că atrage spre mine vertijul și, odată cu el, după el... toți câinii mahalalei. Sunt ca între mii de „emisfere” – aștept doar ca Puterile

mondiale să mă rupă în patru, precum cămilele Levantului pe cumplitul domn al Moldovei.

Mă arde în plex, chiar nu-mi pasă că mă apasă vălul pe față și... ce dacă?! Eu ies, evadez din scoabele groase; merg mai departe pe piroane în loc de picioare, urc crucea albă de marmură, fac pași ca și siguri pe gazonul tuns în frizeria cazarmei cu ienicerii căzuți în somnul de după alarmă.

Acolo, între Bosfor și Dardanele, sub cupola prea largă ca să poată fi cuprinsă toată odată cu brațele mele de mamă, mă aștepta, de la anul 537 fix, Iisus al Ortodoxiei, El, cel blând și chibzuit, bătut în cuie prin coțca inegală de faianță mai netedă ca obrazul îngerului care nici până astăzi nu a aflat că oamenii știu de-i băiat ori fată.

De ce *stilul* meu se încăpățânează să se drapeze în metaforă? Uite că nu mai scriu ca aseară, ca alaltăseară deși mi-am jurat să fiu o simplă papiotă de ață căzută din poala dantelăresei ce chiar fecioria își croșetează.

Nu vreau să renunț de bună voie la chinul facerii, să schimb pe nimic cuvintele care-mi țin și de cafea și de zahăr, de pâine, de mere ionathane și de singurătate bine dresată. Trebuie, merg mai departe în papucii-mi levantini, merg în poante gata dresate!

Habar n-am de ce, în noaptea asta, mă încercă dor de Cornul de Aur. De bazare cu aur și ștrasuri cusute-n șalvarii dansatoarei șerpoaice. Narghilea și fistic, sarailie și multe perechi de târlici din mătăasă verzuie... suie din nimic pe muchea computerului meu, invadează ca lăcustele pagina-ntreagă.

Vremuri care au fost ca un pod de palmă, se strâng ciopor în piață cu degetul pe cocoșul de armă. Am feregeaua pe pupilă ca o fereastră nouă la casa în care, încuiată, doar dorul de lume mă apasă.

De Istanbul mă leg prin cerceii pe care nu-i mai port de-o viață și prin inelul cu briliant spart ca un pahar de cristal, prin glas de muezin scăpat din balcon și mulți, foarte mulți pești perpelii pe jărat, fără untdelemn, fără grătar sau tigiaie, acolo, direct pe beton.

Între două țărături care parcă sunt și nu sunt pe acest pământ, acolo l-am revăzut pe Iisus nerăstignit. Nu era copilul în ieslea cu fân, nu era adolescentul alungând cămătarii și fariseii din Templul divin. Nu era nici în umbră de cunună de spini, nici în cămașă zdrențuită suind pe Golgota...

Era Om în floarea din pomul vieții, așa cum îi șade bine unei icoane să împodobească în biserici, pereții. Avea straie bătute-n culoare împărătească, numai că... purpura-i curgea ca sângele în valuri, pe sub coaja tencuielii în care îl ținuseră prizonier pe viață toți ienicerii

L-am recuoscut de cum L-am văzut după ochii amândoi și sprânceana un pic încrunțată, după cuvântul din gură și, mai ales, după Dreapta cu care-mi făcea semn să trag mai aproape de El, spre zid și... să-l cânt „Leru-i ler, flori de gutui”, așa ca în Țară la noi. Nu, nu să-L plâng cum aveam întruna în gând.

L-am întrebat dacă nu îi e dor de Acasă, de lumea mare în care nebunia dansează pe pat și pe masă...

Nu mi-a răspuns nici prin *da*, nici prin *nu*, cum obișnuia pe când nu eram femeie cu dare de seamă ci numai un prunc lângă o mamă tânără și fermecătoare. Apoi, și-a întors fața spre zid și-a râs gâlgâit, straniu, un râs ce semăna mai mult cu un plâns.

Nu, nu cred că era El, Iisus al meu, acolo, pe zidul de cărămidă arsă cu lemn!

Eram în catedrală singură, speriată ca un străin nimerit într-o gară neașteptată. Eram ca un aviator rătăcind, suind-coborând între cer și pământ.

Plătisem tiktet, intrasem legal în muzeu ca la bal și nu sărind gardul ca pe un maidan din

Vitan. Eu eram publicul curios, băgăcios, filmând, fotografiind zid după zid, de sus până jos! Nu mă închinam, nu mă rugam; priveam și nu vedeam, zic asta acum, pentru că, acolo fiind, din când în când mă opream și oftam.

Nu era nici ghid, nici paznic, nici preot, nici călugăr de rond, doar cezarul-portar moțâind turcește pe un colț de covor.

Nemurirea însăși îngenuchease cu fața la zid, așa, ca o femeia tânără și nefericită, uitând ce știa și iertând.

Veșnicia cu mila își ferea fața, matila și vălul de colbul care lua pe copitele-i iluzorii chiar Universul notoriu. Între noi două, în lucrare rapidă clipele se sedimentau ca și cahlele, închipuind piramide.

Pe plăcuța de inox, cât să ajung la ea cu privirea, scria cu aur sfărmat între iatagane: Geamia „Sfânta Sofia”.

Eu nu știu dacă femeia aceea, care se-ntrupa din Ceva, era Nemurirea, Sofia, ori chiar Elena, mama și împărăteasa creștinilor. Oricum și oricine ar fi fost ea, tot nu avea ochi, nu vedea.

Am intrat în altar, am alunecat direct prin perete, odată cu umbra din ea...

Eram cu sandalele noi în picioare, cumpărate pe un pol din Baiazid Bazar, în blugi americani și tricou din țărișoara aia ce mai are și astăzi sultan. Purtam pe mine, cu mine... însemnele globalizării ireversibile fără teamă și fără conștiință de sine. Eram un fel de mercenar ce trece peste mii de explozii murind și cântând.

Acum, nici chiar Iisus din zid, cel din mii de plăcuțe de faianță arsă-n Bizanțul dintâi, nu mă mai privea din față nici din profil, așa cum știam bine că o făcuse la întâlnirea dintâi.

Poate că nu mă mai recunoștea, nu știa cine era femeia de mirosea a sare de Marmara, a khebab de la tarabă și apă chioară cumpărată – o sticlă contra o țigară – de la sacagiul care alimenta toți turiștii ce-și lăsau ciorapii-n pantofi, pe treptele Moscheei Albastre. Sau poate că... eu nu-l mai țineam de neam acolo, în spațiul mult prea înalt și prea larg, aproape stelar.

Nu-l credeam pe Iisus al meu în stare să stea drept ca o lumânare, fără să ardă, fără să clipească și, mai ales, fără să-mi zâmbească.

Nu mi-a dat semn din ochi de smarald și de aia, poate, am știut de îndată' că s-a-nstrăinat.

Am plecat din Catedrală tristă, împovărată de străinătate, așa cum am și intrat.

Iisus al Sfintei Sofii era și nu era cel din podul bisericii de lângă grădina cu zmeur și gutui. Eram în dilemă și gata să-L întreb despre viitor și despre lumea-lume, să-mi spună chiar El, cum e cu astrele care cresc, se coc, cad din cer muțește, la fel ca țestoasele...

M-am oprit cu dinții în miezul cuvântului tocmai la timp pentru a cumpăra de la puștiul cu fes vișiniu câteva acadele, fistic și susan de mai an.

În jurul nostru, brâu de feline parșive, ochii ferestrelor se opinteau, trudeau să translateze lumina zilei prin miezul de sticlă veche și grea ca seul de batal.

Nu erau turiști în toată zidirea, sau poate că erau, dar spațiul acela era incomensurabil de eu nu puteam vedea la un metru înaintea mea decât arabescurile, vrejurile și semnele ce se înșurubau în solzii de pește ai creștinătății dintâi, în veșmintele lui Iisus răbdătorul, cel care sub vagoane de var stins și peste el întins an după an, nu a uitat că a murit pentru noi, dar mai ales că a înviat și s-a ridicat din țărână la ceruri.

Un alb suprapus de jos până sus, astupând gleznele-l, acoperind genunchii-i, depășind

brâu-l dar nicidată ochii, mâna Sa binecuvântând Cuvântul.

Iar am ajuns la miezul nopții scriind. Ar trebui să pun punct, dar nu o voi face mai înainte de-a spune cum, îndată ce am coborât prin pântec de Biserică, pe drumul povârnit cu bolovani de strajă, am fost tristă și confuză ca o cadână forțată la dragoste. Era ca și cum Iisus cel din coțca de teracotă și fildeș m-ar fi schimbat, m-ar fi dat în schimbul Păcii Mondiale și al câtorva cămile cu rezistență improbabilă la război și malarie.

Mi-a venit să plâng de tristețe și de bucurie că mai exista încă Azi, Ieri, Măine...

În timp ce în țara mea hiperboreală se zvonise bine de iarnă, în grădina Sfintei Sofia doi mandarini pădureți își ofereau pe gratis fructele apetisente, așa, ca pe niște mahmudele de aur atârinate peste sâni unei țigănci ce-și hrănește, în chiar buricul pieței, copilul, cu lapte.

Stoluri de pescăruși se roteau după ac de ceasornic peste Cornul de Aur; erau urmașii urmașilor pescărușilor care au țipat sigur, văzând caii, harnașementele cailor, armele ienicerilor spintecând, năvălind, cucerind Constantinopolul pe care Iisus trebuie că L-a iubit chiar mai dinainte de-a fi fost răstignit.

Din minaretele de la Moscheia Albastră, muezinul chema la rugăciune numai bărbații. Părea a fi o zi ca oricare alta, numai că, în noaptea care a urmat zilei, s-a dat Alarma. Peste depozitele de hidrocarburi dospite-n nisipuri porniseră la vânătoare de *vulpi* nevăzute aviatorii, tanchiștii... Era rost de un nou și inevitabil război între noi și...noi.

Noaptea trecută l-am visat din nou pe Iisus... Sunt o mincinoasă inofensivă desigur, voi fi iertată, știu, și de data asta, pentru metaforă.

Iisus al meu circulă prin lumea largă fără bilet de voie, fără indicatoare de circulație, merge la pas pe străzile cu pavajul spulberat de pikamerele comunitare, printre trupurile noastre înghețate de teamă pentru felia de pâine de mâine și nu pentru sufletul care a prins leucemie, se stinge sub drog ca-n beție.

De ce m-aș plânga chiar eu de Lume!? Sunt, trebuie să fiu pe marginea prăpastiei care îmi administrează fiola cu adrenalina creației. Stau pe dunga cuțitului care face chirurgie după ureche și zice că el e Dumnezeu, cel ce are dreptul să despartă realitatea de ficțiune.

Mi-e bine, îngrozitor de bine cu spaima asta ascunsă ca drojdia-n pâine.

Pe Iisus al meu Bizantinul nu-L poate smulge din brațele Sfintei Sofia. El are cearcăne de var stins în lacrimă, pe obrazul palid. Este bărbat în toată firea, dar plânga în amurg după ce au plecat din biserică toți turiștii.

Dar, ce-mi pasă mie de Iisus cel din Cornul de Aur? Azi am primit coperta la *Fructul oprit*. Nu știu dacă îmi și place, deși ne asemănăm întrucâtva: amândouă privim doar de la distanță convenabilă facerea Facerii, așa, de fațadă.

De cand îmi scriu scrisorile de noapte nu prea am deschis televizorul și am ocolit toate chioșcurile cu ziare.

Altminteri, sunt un om perfect normal, adaptat la a nu face nimic concret pentru limitarea incendiului care a cuprins Terra parșiv și ireversibil.

V-am spus, aspirina face totu'! O pastilă și am și scris câteva pagini! Dar, pe câte din ele nu le va arde focul prost? Nu cotează piscul atins, doar efortul, parcă așa spun înțelepții...

Noapte bună de primăvară și fie ca Îngerul culcușit în mandarinul din grădina Sfintei Sofia să ne aibă în rază pe toți, fie vardiști, fie hoți.

Iisus care nu a ajuns niciodată pe cruce

Maestre,

nu pot, nu mai pot să nu scriu, să aprind foc la noroc, să scot unghiile ascuțite degeaba din carne și, istoric vorbind, din amforă, semințe negerminabile. Când scriu nu-mi pasă de lei-paralei, de scânteii, doar de apa înșelătoare mi-e groază și mi-e dor ca de o metamorfoză din care nu pleci, nu dezertezi *când* și *cum* vrei.

Pe când eram, poate, mai mică decât o furnică, îmi făcusem din fântâna din ogradă, depozit personal de *comori* rare și, pe lângă care, ceilalți, oameni mari și cu mintea întreagă, treceau cu indiferență absolut triumfală. Mă furișam, furam din grinda odăii buncii ulcelele cele mai frumos smălțuite. Le căram ca o termită ispitită, le ascundeam de nu știam cine, le aruncam în adâncul fântânii. Le păstram, credeam, pentru o zi care, aș fi jurat că urma să sosească cu alaiuri neapărat vegetale.

Atunci se cădea să fie clipa în care să-mi recuperez *marfa* de contrabandă spirituală și să le dovedesc, astfel, tuturor celor care nu mă vedeau, nici când pășeam pe cărare, că și eu sunt în stare de o faptă de care să se șușotească pe marginea șanțului, la zi de sărbătoare. Clipa adevărului meu a venit într-o vară cu secetă nebună, când plezneau călcâiele câmpiei transilvane ca o cămașă de nucă scuturată din pomul gata să se usucă. Până și roua refuza să mai cadă peste miliardele de plante și animale slăbănoage.

Caii se subțiau în coaste, cu zăbala scoasă, în stava din măgura satului. Vitele de lapte nu mai aveau lapte, iar noaptea auzeam cum lătrau din dedesubturile dealului podit cu piatra mormintelor, auzeam scâncetul în somn al cățeilor din pământuri. Niște dihăanii nevăzute de om, dar pe care eu le imaginam și chiar desenam din creion, cu ochii roșii și gheare galbene ca stelele de pe Drumul Robilor.

Gradina noastră se perpelea ca vânăta pe plita smintită și nu era zi în care să nu văd câte un alt om cu blana altei vite moarte de sete, pe spinare, trase pe viu de pe carne și oase din ce în ce mai slabe și mai sfărâmicioare.

Cam pe atunci, tata a chemat pompierii acasă. Aveau ăia o mașină veche și roșie-roșie, cu roți înspițate trase de doi cai bia dedați cu hamul. Și furtun de iută aveau, unul lung ca un ștreang și care se înșuruba-n apendice cu garnitură de aluminiu ce sticlea ca ciobul de sticlă în soarele tot mai chiaun. Preț de două ceasuri au pompat, au tras din reminiscența de pânză freatică zadarnic. Au sfredelit, lărgit mai apoi izvorul, lucrând pe rând cu lopețile, cu mâinile goale; smulgând doar cuiburile de frigă pripășită ca dintr-o altă eră printre pietrele care susțineau de subsiori fântâna noastră cea spintecată în centru de cârligul de la cumpănă.

Se pare că scriu despre o arătare. Eu sunt *arătarea*; fără mâini și fără picioare, mută și surdă, dar care se încăpățânează să supraviețuiască tentației normale, ca o ață roasă de moliile flămânde. Mă văd ieșind din nebuloasa secundelor îmbucate în roca antemporală, cum dau înapoi în vârsta tânără, și... mai tânără, către adolescență, peste pubertate; ajung iar copil, ținându-mă de mâna mamei, care tremură toată de emoție inexplicabilă. Noi eram și suntem, încă, *fântâna*..

Văd, simt spasmul fluidului cum se aruncă ca un bivol de nămol spre mine, simt cum mirosim cu toții a Geneză, cum suntem plini de polen fecundat cu venin înțepat din floarea de spin.

Și broaștele speriate de lumina prea tare, le văd, așa cum ies cu ochi bulbucați, din mîlul scuipat de pe fundul fântânii, sunt neînvățate cu soarele și amețesc pe dată, umblă de colo-colo, printre picioarele oamenilor cu unghii crăpate, apoi, chiar sub ochii noștri, fără fasoane, își transformă pielea băloasă în pergamenturi cu basme scrise, dar care nu-au fost desifrate încă. Totu-i ca într-o minune și eu sunt în centrul poveștii, așteptând gata topită prințul frumos, ascuns în pielea Broscoiului .

Brotacii de atunci, ca și ulcelele furate din grinda casei bunicii Varvara, sunt astăzi humus, numai mizerie organică, grasă, fertilizantă, dar incapabilă să ajute până și feriga din brâul de piatră să crească în adâncuri cum creștea odată. Ulcelele scumpe sunt roase, cariate de săruri topite în apă zvântată, ceramica-i mole, pastă ce-și pierde forma, dispare... ca și cum un trup uman ar fi fost descoperit, ridicat, scos la aer după mai bine de șase săptămâni de la înhumare. Miroase în jur a mîl dintâi și pierzanie.

Comoara mea adunată cu osârdie de coțofană fascinată de tot ce lucește, este, era numai iluzie.

După atîta vreme scursă în pierdere, aș fi putut să jur că am șters din memorie și acest *punct* de referință, dar iată că revine la masa mea, bea apă nu vin, rupe din pâinea cea de toate zilele mai hotărât, mai dispus să îmi arate el, mie, cum să-l salvez, să mă salvez de la moarte sigură.

Amintirea 'ai rea bate din degete, iese din creier prin țeastă, stă scrisă pe frunte-mi, de unde – când nu-i convine ce spun – sare taman pe tastatura computerului... Acum e musai să scriu adevărul și doar adevărul despre știute și neștiute dar niciodată de la mine trecute.

Pompierii au muncit, au băut și mâncat în ziua aceea degeaba. Nici a doua zi, nici peste o săptămână... apa din izvorul fântânii nu reușise să crească nici cât se-nmulțește drojdia pâinii. A venit și Gore solomonarul, cu nua lui de alun, tot degeaba.

Cum era zi de luni de după duminică și târg de țară în satul vecin, tata s-a hotărât; a oprit caii din stavă, i-a prins la ham și am plecat peste deal, într-acolo, să ne cumpăram un Iisus al nostru și numai al nostru.

Ne gândeam și vorbeam, plănuiam că să fie Unul care să ne asculte până la capăt când i ne vom plînge, să nu stea cu mintea tot la cele sfinte și mai ales să răspundă cu Da, întotdeauna, de-l vom ruga ceva mai așa și așa.. Dar mai ales, să fie mult mai priceput la defundat izvoare decât toți pompierii voluntari și solomonarii. Să umple gălețile toate într-o singură noapte și să mai și rămână în vână apă destulă pentru adăpat toate dobitoacele din comună.

Nu eram singurii din vale care alergam, comandam și-i dam de arvună tinichigiului sticla plină cu țuică de prună, pentru câte un Iisus mai altcum' decât cel al vecinului.

„Vezi, să fie Unu' cu părul galben ca spicul, să-l picuri vopsea din ai' de nu se ia când va ploua! Și spinii din coroană să fie din rug, nu din agăț ori măr pădureț, de care cresc pe marginea drumului! Să nu fie nici prea mare nici prea mic la chip, da' lat în umeri și cu ochii neapărat privind, la noi, spre pământ. Io, așa cred că o fost Iisus răstingit ! D'apoi cum ?! Să-i faci și păsările-n culori moi, ca-n Rai, nu ca aici, pe la noi. Cleștii, ciocanul să fie mici-mici... da' slova să fie de un deșt', s-arate limpede, clară, de tăt orbu' să poată citi: Iisus Nazarineanu Regele Iudeilor. Meștere, vreau să fie așa: bărbat fain ca mine și... ca dumneata.”

Așa se ruga tata de tinchigiu, un evreu sadea, care tăcea și-l croia pe Iisus după chipul și asemănarea sa. Măsura, îl decupa de la creștet până la bărbie, de la umeri spre locul de bătut cuie. Îi făcea mâinile și picioarele, fața cu mustața și barba roșcovană, frumoasă și creață, așa cum văzuse el că le plăcea cel mai tare românașilor care se închinau la icoane.

Cum era mult de trudit la un Crist, am plecat din atelierul de fier, am pierdut ziua prin târgul de vite, prin cel de bucate, pe la șetrele săsoaicelor cu turtă dulce de să-ți tot lase gura apă și limonadă făcută în casă.

Tata a dat mâna cu a lu' Ghilici, cel de ținea boldul cu semințe de lucernă și de trifoi, apoi, pe rând, cu unul, cu altul, de-mi venea să cred că avea prieteni în tot Ardealul. Abia la ojină ne-am întors la meșterul tinchigiu. Tata a plătit cinstit, a mulțumit și a împachetat într-o foaie de ziar național pe Iisus al nostru cel din tablă zincată și pictat în vopsea și lac de la picioare la cap.

Acum, până și bunicul, care știa mai totul despre lume, și unchiul, profesor de *naturale* – care făcuse la viața lui și frontul rusesc și apoi, înapoi, drumul armat către Tatra, toți și-ar fi pus capul pe tăietor, jurând că vom avea nu apă, ci lapte și miere în fântâna din care pompierii scosesea numai brotaci ca dracu' și cioburi de ulcele.

Dar, după seceta aia rea, ploile reci în puhoi au venit imediat peste noi. Era vreme de secerat și fân de adunat... Vremea umbla alandala și peste toate cele date din cer venea de ne bătea și perceptorul în poartă, dimineața și seara. Nu erau bani, nu aveam bani... degeaba pe Iisus îl rugam și posteam vinerea și ajunam marțea și miercurea.

Eu cred, că-L cam călcam pe nervi de câte-i spuneam și-i ceream; pentru că rugina prindea a-L ciupi de unghiile înguste și doar cu o idee crescute, de vârful mustăților, de pomeții obrăjilor, așa cum sta acolo, degeaba, învelit cu foaia ziarului. L-am luat în seamă, L-am dus în odaia ai' mare. L-am suit pe dulap, peste crengi de tei sfințit la Ispas. Apoi... L-am uitat. L-am lăsat în liniștea Sa, ca-n Cer, nederanjat decât de câte un greier stingher.

Iisus din tinichea se prefăcea doar că doarme, acolo, pe șifonerul în care era adunată toată zestrea mea, cătrințe și poale, țoale din lână de oaie și câteva salbe grele din bani de argint, nu de aur cum au toți țigani.

Poate, dacă tata ar fi fost mereu sănătos, am fi avut și bancnote în lei noi și un pic de noroc; altul ne-ar fi fost viitorul la toți. Tata era foarte bolnav și numai câine câinește a lăsat coasa din mâini, s-a lăsat dus la spital.

Pe atunci, era primăvară, iarba grasă și caii buieciți de prea mult stat în grajd. Cu atâtea pe cap, cui să-i mai stea mintea la un Iisus din tinichea, chiar dacă aureola-l încă mai strălucea!?

Cine-i de vină că nu s-a ridicat nici până azi Troița lângă fântână? Pe locul gata curățat, săpat și udat, numai bun de plantat lemnul stejarului de pe care Iisus să ne privească și să ne mântuiască, a crescut repede muștelul și iarba porcească.

La trei pași mai spre casă, într-o altă vară, la fel de secetoasă și cu buzele arse, Iisus ne-a iertat că L-am abandonat și... l-a aprins tatei, lumânarea, una ce strălumina mai ceva ca Soarele în plină amiază. Nu, nici vorbă; tata nu dorea să citească ziarul, să afle *de și când* vor sosi în sat 'mericanii.

Tata sta, aștepta fără teamă, fără grabă întâlnirea cu Îngerul de pază...

Am scris până aici dintr-o respirație, fără cea mai mică minciună, poate un pic cam irațională, ca o rață care învață să înoate corect abia în oala de ciorbă. Simt un nod în gât, dar simt, VREAU să depășesc *situația!!!* Rezist.

Rugați-vă pentru curajul de-a spune ce nu am spus până-ntr-o vreme decât îngerilor și asta doar dacă am fost convinsă că nu mă aude nimeni pe lume.

Nu mai știu dacă era tata sau era Iisus cel de pe tabla aceea subțire, cel din vopsele și tuș... că era prea împruținat de boală la trup ca să mai fie Om în putere. Era prea îngrijorat, nu pentru el, pentru mine, pentru noi toți la un loc... ca să fie Sfânt fără loc în pravile. Se ridica în capul oaselor de pe așternutul gata topit și cădea la loc vlăguit. Ar fi vrut să plece și să nu plece de pe Pământ.

La început eram doar noi doi, fiică și tată, în ograda largă cât o poiană. El pe patul ridicat din perne, anume ca să poată privi mai de aproape soarele, să asculte mai bine ciripitul vrăbiilor... Eu, ignorantă și adolescentă, nu conștientizam că între noi nu era decât un râu de fum străveziu: sufletul care se zbate să-i iasă prin pori, prin cămașă....

Cândva, când, ca toți oamenii sănătoși, și tata se juca de-a „moartea” răsându-și de ea, *toanta*; inventa, îmi vorbea despre camarazii lui căzuți pe *linia întâi* la cotul Donului, fără cruce, preot sau plâns de om.

Cred că se cam lăuda așa pentru că, pe când tata încă trăia, îi era tare teamă de ceea ce nu atingea, nu înțelegea. Pe atunci, pe când era frumos ca zeul și puternic ca ursul tânăr, tata îmi spunea că... muribunzii au unghiile vinete ca pruna căzută. Să fi fost un semn? Nu știe nimeni.

Apoi, în secunda aceea de dinaintea despărțirii totale... Doamne – sunt peste 40 de ani de atunci! – eu, eu i-am privit mai altminteri palmele, degetele, unul câte unul, și, fără să știu, fără să simt cu ființa mea încă neînțeleptă de muncă și ispită, i-am dat un semnal final de alarmă. El știa acum că eu știu că va muri de îndată!

Si-a retras cu efort dureros palma cu care mă lovise părintește pe spate, dar care sigur că mă alintase nu o singură dată; mâna lui, acum subțiată ca pergamentul papiroasei, zicându-mi: *Mor, dar nu te teme, eu n-am să fiu strigoii niciodată*

Am redat aproape întocmai, pentru că mi-am repetat de atâtea ori sintagma asta, încât aș recunoaște-o oriunde și pe dată. Acela era răspunsul lui de tată la temerile mele de ceea ce nu se vede cu ochiul liber, nu se citește nici pe cer, nici în carte.

Știa că-mi era frică de stafii și de spiritele de care se vorbea întruna și din prostie în casele unde copii ca mine erau speriați cu *răul* dacă mint sau nu învață bine.

Eu **nu** eram fricoasă doar derutată.

Tata a mai încercat o dată să ducă mâna mea fierbinte la buzele-i gheață, dar fără să reușească. Gestul lui din urmă a ramas intact, este încă acolo, suspendat în aer.

Îl văd clar și întotdeauna, de trec prin fața ogrăzii cu casa pe care mama a vândut-o străinilor pentru a-și strămuta văduvia și cei trei orfani în lumea *civilizată*, unde și pe seceta a' mare curge apa ca și singură-n *țeavă*.

Atunci a bubuit și s-a deshis Cerul la propriu. L-am văzut cu ochii mei albaștri și fără strop de lacrimi ca pe un fulger. Câinele trezit din somn a prins să latre sălbatic, găinile să cotcodăcească și porcii să guițe în cotețe... Nu e o metaforă. Iarba din jur creștea galopant și dintr-odată tindea să ne acopere precum cade un giulgiu de otavă în brazdă. Nici nu mai era nevoie de bani pentru gropari, nici de cazma pentru groapă. Apa în fântână fierbea, se zbătea să iasă în găleata, de care... nu am aflat niciodată cine și cum lipise o lumânare galbenă și împletită ca șarpele fraged. Un fulger mic cât chibritul se iți imediat din nimic. Lumina tatei era gata. Ardeam cu ea și mă topeam, intram odată cu tata-n pământ...

Murise aproape zâmbind. Omul care se înfricoșase o Viață de Moarte era gata împăcat

cu toți și cu toate. A plecat în Cer printr-o respirație, într-un abur aproape palpabil și frunzele mărului se clătinară întruna în ziua aceea, apoi... toate cele trei zile de priveschi s-au scurs ca și cum ar fi trecut prin curtea noastră furtuna.

Sufletul tatei a plecat în Cer cu Iisus al nostru cu tot. Din ziua aceea nu i-am mai văzut pe nici unul dintre ei, oricât i-am cautat în albumele de familie, în vis, prin vecini, peste Carpați, peste Ocean chiar.

Trupul tatei îmi rămăsese însă mie și aproape întreg, dar... ce să fi făcut eu, o adolescentă, eu el? Era numai o felie de lut mort care nu ne ajungea nici pentru o casă, nici pentru o grădină în care aș fi putut ridica pe spesele mele Troița promisă. Dar, nu îl mai aveam nici pe Iisus în familie, cel din tablă subțire, trasat de un tinichigiu evreu centimetru cu centimetru și pictat cu vopsele de prăvălie...

Tata nu a fost un Iisus, dar s-a dus cu capul sus, pe crucea personală. Mă întreb, a-mi aminti de el acum, e *de bine*, aduce a păcat sau e doar o amintire? El știe, mă vede; își recunoaște copilul într-o femeie-n etate? Îi place, îi face bine că vorbesc de el ca din filme?!

Maestre, misiunea a fost executat! Mă simt ca alergătorul de la Maraton, dar nu, nu am să mor încă pentru că mi-e dor, mi-e tot mai dor și de tata și de Iisus cel din tablă, pictat de la picioare la cap și care nu a avut niciodată parte de o troiță crescută lângă fântână.

Mireasă pentru Iisus

Maestre,

astăzi a fost eclipsă de soare pe cer, eclipsă a fost și-n sufletul meu. Doamne, oare sunt un suflet chiar așa de rău?... Dacă *da*, atunci, cum

se face că mă suporti Tu și că mă acceptă câțiva dintre cei mai buni și mai drepecți între drepecți?...

N-am să-i mai trimit nimănu ce scriu la înserare! Încerc să nu mai scriu defel *prostioare* de mă ia cu frisoane. Da' pot, oare?

Este scrisul ca nerăbdarea, ca iubirea cea mare; vrei și nu vrei să știe lumea întreagă când vine la tine.

Sunt eu stranie și fără un rost anume, ca măseaua de minte, ca osul cel fără de nici un folos, crescut din durere-n durere doar ca să ne aducă aminte că suntem făcuți din pământ păcătos?

Nu sunt, nu am fost pregătită să fiu o credincioasă chiar foarte, foarte convinsă. Au fost de vină părinții, istoria poate, preotul care mi-a dat prima și ultima împărtășanie...

Vorbesc despre moarte ca despre un sat condus de o umbră nătângă. Când scriu nu mi-e frică de deștărăciune, de crimă, de biciuire... numai de iubire nu mi-e bine a zice și... pământul se cutremură sub picioarele mesei, ies munți noi în locul celor vechi de pe hartă.

Poate pentru că am crescut deodată cu toate detaliile disperării în mine, ca un cactus cu țepii și floarea într-o unică celulă, sunt dură cu vorba ce-mi iese din scris, nu din gură.

Cum aş putea șopti despre teleghidatele de azi jucării, când în satul meu, pe colțul ierbii, chiar dinaintea zilei Sfințelor Paști, sângele mielului doar zămislea macii. Inima măcelarului, una din piatră, creștea și ea cum reușea, cum putea și exploda mortal mai apoi, în propria-mi poartă.

Așa este și astăzi la noi, așa a fost să fie în firea lucrurilor crescute din noroaie, soare și ploie. Ochii mielului ucis, nu într-o jertfă ci pentru cina haină a omenirii flămânde, mă urmăresc în neștire. Sunt mari și tulburați de amăgeală ca un pocal de sticlă medievală în care se amestecă oxidul de fier galben, cobaltul albastru și, invizibil, mangalul.

Văd încă cuțitul cum se ascute în gresii, cum umblă furios prin viscere, scoate rinichii și taie respirația mielului ce nu va ajunge niciodată berbece. Privesc moartea în ochi și nu îmi este frică pentru că ea, Moartea, s-a născut, a crescut și îmbătrânește odată cu mine, cu aceeași apă, cu aceeași pâine. Soarta-i în mine pe fărâme și asta o simt așa cum simt țărani furtuna ițită din copitele centaurilor lu' Sântilie.

Iarna, de Ignațiu, pe când încă nu scăpăta după deal Zăurelul de Zăuă, mă trezeam în țipătul sfâșietor al porcului ce urma ca în nici 24 de ceasuri să devină carne presărată cu sare, slănină.

Îmi astupam urechile, îmi băgam capul sub perne ca struțul în nisipul deșertului, degeaba; plânsul de animal hrănit cu orz bun, cu porumb și cu sufletul de stăpâni pe destin, guițatul sălbătic în cuțit îmi penetra timpanul, creierul, ființa. Așa mă învățau ai mei, dur, pe viu, lecția supraviețuirii.

În acel capăt de lume, dintodeauna vaca a fost ținută pentru lapte, porcul pentru carne, găinile să facă ouă și câinele să ne păzească.

Ploua, ningea sau era arșită cumplită, caii trăgeau căruța peste bolovanii drumului, ne duceau și ne aduceau bruma de agoniseală, lemnele de foc sau neamurile, „domnii” care veneau în vacanță de la București, un rai pe care mi-l imaginam plin cu ringhișpil-uri și prăvălii cu bombone de mătasă. Caiii erau animalele cele mai iubite de noi toți. Îi mângâiam, îi călăream și-i hrăneam cu orz și zahăr tos, da-i și... biciuiam când căruța se împotmolea în noroi, roata se rupea, raful cădea... Atunci, pielea animalului pleznea sub bici dar omul tot nu-l ierta, da în el cu năduf, ca într-un frate de cruce ce nu a luat-o în viață tocmai pe drumul cel bun.

Am crescut cu ei și prin ei, cu viței și miei, melci și albine sălbatice, cu rituri mai mult păgâne decât creștine, deși mergeam la biserică de două ori pe săptămână. Făceam și pomeni cu prescuri la zile anume, căram apă de *paus* după morții, la care mergeam în vizită doar cât să culegem prunele din cimitir pentru țuică și silvoiz, sau să rărăm din stânjeneii care se înstăpâneau, se întindeau cu rizomii lor galbeni și cariați de viermii țărâni.

Așa trebuia să fie! Noi nu eram niște *nimeni* și rosturile Anului nu veneau, de nu le ajutam, singure.

Mi-e și frică să mai scriu cum era cu adevărat în sat... cum Foamea m-a învățat cum să *tai* o găină...

Dacă aș scrie despre cum năștea pisica în timp ce urca-n dureri în podul șurii, și noi... noi, copiii răi și proști, o loveam cu nuiaua, asta ar debusola sigur un copil crescut cu jucării de pluș la oraș.

Un citadin nativ nu ar pricepe cum pot *scrie* fără să sângerez despre prietenul meu cel mai bum, Tambor, câine dintr-o zi cu mine pe lume. Când eu împlineam zece ani, era era deja foarte bătrân și așa de bolnav că nu mai suporta nici musca să-i stea pe mustață. A fost *euthanasiat* într-o dimineață cu muchea securii. Nici o gazetă nu a scris că... țăranul ăla, *criminalu*, și-a omorât câinele cu bestialitate și nici o organizație de protecția animalelor nu s-a oferit să-l salveze de atrocea durere a bolii, nu de moartea în sine.

Ori, dacă aș *scrie* despre...

Mai bine nu, nu! Sunt unele lucruri care trebuie musai să rămână ascunse, alminteri noi, oamenii, nu am mai putea ieși în lume cu capul sus și foarte convinși, siguri că suntem cele mai inteligente și iubite ființe ale Domnului.

Să fie lăuntric, în mine, două lumi ca două falii și care, când se întâlnesc, fac să se zdruncine Universu-mi... rupându-mă în două : rural și urban?

Dar nu despre asta voiam să scriu astăzi, ci despre mătușa mea călugărița. Se numea Maria, acasă, și Marta, la Mănăstirea de la Blaj, de unde, după trecerea Bisericii Greco-Catolice la cea Ortodoxă, a fost expeditată în civilie fără să i se recomade pe ce cărări să apuce. Ea și-a ținut viața tot în asceză. Avea grijă și de mine, când ai mei plecau la muncă, la târg, la vreo nuntă sau la balul strugurilor. Ea, cred, m-a învățat toate rugăciunile și datele sărbătorilor creștine, numele îngerilor și de ce și de unde vine bunătatea la oameni, sau că lenea e *perina* diavolului. Tot călugărița i-a dat numele de Cecilia, nume de sfântă, păpușii mele din cârpe, ba i-a și cusut cu mâinile ei palide ochi și gură cu ibrișin vopsit în coji de ceapă uscată.

Avea un nu știu ce mătușa asta, care atrăgea toți copiii la ea în ogradă, tot țânci unu și unu pe care sigur și i-ar fi dorit să-i fi avut prin rodul pântecelui ei de femeie și nu doar din milă creștină.

Când a deschis ochii spre lume, era călugăriță gata sfințită, nu mai avea cum să se mărite.

Ne-a dăruit nouă viața ei, ne-a iubit și crescut pe noi, un roi de nepoți care mai de care mai obraznici, mai bolnăvicioși, nebunatici – cu probleme de *comportament* cum ar susține un psiholog modern.

Pe mătușa mi-o amintesc *dângălind*, călcând rufele, adică, fără fier de călcat, doar cu un rulou uriaș din lemn de gorun. Le netezea, le mângâia – fețe de pernă și cearceafuri de cânepă – le așeza apoi pe colțul mesei pe care o împărțea cu fratele ei, un țăran cu șapte clase primare, dar care ne construise, fără schițe savante, primul aparat de radio din sat.

Noaptea târziu, adormeam cu ebonita căștilor apăsându-mi urechea în pernă. Așa am aflat că a murit Petru Groza, fără să fi știut pe atunci cine era *domnul* acela.

În casa noastră, în sat, nu și la radio, se vorbea mai mult despre moarte. De nașteri nu se amintea niciodată. Și totuși, mama era însărcinată, sora mea avea să vină la zece ani după mine... Ș'apoi?

Deși ar fi trebuit să știu mult mai multe despre viață, ca fetiță, eram dezorientată și nimeni nu-și pierdea timpul să-mi explice mie, o prostuță, cum stau lucrurile, de unde veneau copiii pentru că, în luna februarie, cea a sorocului, nu se vesteau încă berzele nici cocorii.

Văzusem iepele cum fată, cum ies puii din găuace și mi se părea simplu, firesc, dar cum se face un copil era mult mai complicat de explicat, cel puțin, așa mă lăsau să înțeleg toți, obligându-mă să-mi pun la lucru imaginația. Și ea, imaginația lucra nu glumă, ba se mai și întrecea cu măsura.

Tot mătușa, călugărița, mi-a fost salvarea. *De la Iisus vin copiii, de acolo, de Sus!*, mi-a zis și mi-a arătat icoana de care nu se despărțea numai când mergea cu mâncare la vreun bolnav, sau să se roage la una din cele trei biserici din sat, fără să aleagă între ortodocși, romano-catolici sau luterani. Deși nu era mulțumită de cum ne purtam rostul noi, toți, nu am auzit-o vreodată plângând sau blestemându-ne, cum făceau alții, când se adunau ciopor, în *povești*, pe la porți.

Avea dreptatea ei, fără complicații, de acolo vin copiii și tot acolo se întorc, bătrâni, după ce-și rostuiesc destinul pe Pământul acesta. Ori, nu-i chiar așa, ne amăgim crezând că știm tot ce nu știm...

Nu știu și poate că nici nu trebuie să știu! Știința nu-i de mine, m-ar orbi precis. Cu visul, cu imaginația... mă înțeleg mai ușor, dar... cum arăta în vremea aceea mătușa Maria?

Era o femeie înaltă și dreaptă, avea straie cam ciudate și nu umbla niciodată cu cosița pe spate. Se ruga întruna, ziua, săptămâna, luna și anul. Se ruga pentru noi toți și cât noi tot neamul la un loc. O făcea cu un soi de trufie, punând fecioria ei cheazășie. Muncea greu, se ruga ușor pentru că așa era ea, aproape sfântă, și ne iubea.

Avea un fel ciudat de-a mă atrage ca un magnet către ea, de parcă mama mea ar fi fost maștera ai' rea.

Cu ea am „călătorit” pân' la Viflaim. Am colindat *Ieru-i Ier...* la ieslea cu fân. Într-o zi am fost la Iordan, apoi am urcat Muntele, stânca de pe care Diavolul în persoană ne îndemna să sărim. Noi ne țineam strâns de mâini, rezistam rugându-ne întruna în vis.

Alteori, doar stam, leneveam sub nucul bătrân, priveam veverițele cum săreau din creangă în creangă și știam că toate aveau un rost de la Dumnezeu cel care, acolo sus, în cer, plămădea, frământa mereu la plante și animale, la oameni de toate credințele și toate culorile... din făină albă, apă și un praf de sare.

Așa își ținea lecțiile de Religie călugărița, cu palmele adunate și ochii fixați parcă cu lipici de chipul unui Iisus numai de ea văzut și căruia îi jurase să-i fie mireasă până la moarte și dincolo de toate.

L-a iubit și servit. L-a laudat și slăvit. Într-o vreme, pentru El ar fi și murit. L-a așteptat o viață să i se arate, să preia El din grijile ei pentru alții, măcar pe jumătate. Îl ruga, îl implora, i se jelea dar... El n-o auzea de parcă s-ar fi zăvorât singur cuc într-o stea.

Numai eu L-am văzut pe Iisus în casă la ea.

Am plecat din sat, nici nu mai știu când și cum... poate într-o caleașă de dovleac fermecat, rostogolită pe drum.

Ne-am văzut de atunci din ce în ce mai rar, mai puțin. Ea îmi scria scrisori în vers schiop și nu uita să-mi pună în plic frunză de pelargonim, care... ca tot ce e organic și perisabil, se veștejea trecând Carpații, mai apoi, așteptând în tolba poștașului. Îi scriam și eu, dar întotdeauna un pic cam grăbită și fericită că aveam un destinatar care nu și-ar fi schimbat pentru nimic în lume adresa nici nu și-ar fi călcat în picioare promisiunea. Uneori, în amintirea anilor copilăriei, îi împachetam și câteva pungii de bomboane, lichiorul de cireșe amare la o sticlă de un *sfert* și un săpun roz cu camelie albă desenată pe hârtia cerată. Îmi răspundea de îndată la dar, deși să-mi fi mulțumit nu-mi amintesc să se fi întâmplat vreodată. De ce ar fi făcut-o? Eu o iubeam, ea mă iubea și cuvintele dintre noi două ar fi semănat cu umbrelele sparte de soare, purtate când ninge, când plouă.

Intr-un timp mi se păru că era ostenită, poate bolnavă, pentru că scrisorile ei se răriseră iar imediat după Paști, plicul de hârtie albastră cu foi de mușcată a fost înlocuit cu o banală carte poștală. La sfârșitul verii, nici chiar cartea poștală nu mai sosi la mine cu vestea întregă. Slova ei, cu creion chimic umezit pe buze, era clătinată, confuză...

Apoi am avut un vis neobișnuit... Se făcea că dădeam găuri cu vârful pixului în plafonul Cerului, foarte, foarte aproape de talpa lui Dumnezeu.

M-am trezit trează și speriată că... nu mai știu, nu mai pot să mă rog cum o făceam altădată.

Am luat trenul de noapte, autobuzul de dimineață, căruța de-o viață...

Era toamnă târzie în Transilvania și brumă să o aduni cu grebla pe ulița noastră. Am deschis timidă porțița, apoi, ceva mai curoajoasă, ușa de la odaia din față, gata să cad în maldărul de șifonuri albe și reci, pregătite pentru marea-i plecare.

Am deschis alte uși de casă pustie, una-n alta, ca păpușile alea obeze din piața *de ruși*. Am ajuns și-n cămară, printre borcane cu jumări și cârnați în unsoare, printre cartofi și ceapă, leguma care trebuia să scoată casa aceea din foame și din iarnă la soare.

Am găsit-o în patul foarte îngust din bucătăria de vară, unul de schivinic, într-o cămăruță improvizată din scânduri și în care frigul se înstăpânise incurabil ca-n boală.

Era numai în cămașă subțiată de vreme și cu costița cărunță pe spate. Desupra capului ei, bătut direct în scândură negeluită, sta calm Iisus al ei, cel cu inima mare și decojită de coaste ca floarea de hibiscus smulsă cu unghia chiar din sepale. Era o litografie scoasă din șpalturile Mitropoliei, de lângă Câmpia Libertății, cu Iisus în cămașă vineție și viguros ca un arhanghel. Icoana am recunoscut-o îndată, deși afumată, era cea din petrecuta-mi copilărie.

Acela era Iisus la care călugărița se rugase, îi jurase castitate și apoi îl iertase că o părăsise pentru a se ocupa de femeile care nășteau sau mureau, așa, de capul lor, în maternitate.

Bucătăria era simplă și mică, radioul, unul nou, de fabricație chinezească, dat la

maximum. Cred că era într-o zi de duminică pentru că se transmitea slujba de la Mitropolie...

O vecină împuținată și la trup și la minte, venită la călugărița pe moarte ca la sfintele moaște, bătea mătânie pe fața podelei gâfâind și surâzând imaginilor, în mintea ei răsturnate. Se închina cu ochii închiși, cu urechile astupate.

Mie îmi înghețaseră degetele încleștate unele în altele, ca atunci când nu ai, nu mai ai nevoie de ele pe post de unelte.

Se lăsa burniță și era din ce în ce mai frig afară și-n cutia aia de scânduri negeluite prinse din senin să-mi miroase a tămâie sfințită. Nu era, nu vedeam nicăieri fărașul cu jarul, cu rășina încinsă, vasul pe care-l purtasem, copil fiind, prin toată ograda; ba, ca să nu ne ia strigoii laptele Joianeii; ba, ca să nu mănânce vrăbiile macul din grădină; ba, ca să *prindă* sămânța scroafa ai' tânără, ori... să moară mîța vecinilor, care se dedase la puii de curcă de ne speriau șoarecii.

Se deschisese vrana vremii, ieșea și intra fumul din biserica aceea fără ziduri, pe care descopeream, fără mirare, că o aveam, o purtam dintodeauna în mine, cu mine, poate ca să nu mi-o dărâme dușmanii.

Mătușa tușea sec. Era tare bolnavă. De-o viață-și ducea Crucea și bacilul Koch cu încăpățănare de fiară neîmblânzită de reguli sociale nici boală.

Cum eu veneam dintr-un oraș tare mare și unde se zvonea că se vor redeschide mănăstirile Blajului, că Regele Mihai însuși își va lua în primire averile... m-am simțit dator să-i spun cum văd eu, deșteapta pământului, lucrurile simple pentru unii dintre oameni.

M-a privit cu milă mare, ca atunci când copilul drag spune prostii doar pentru că are fierbințeală. Apoi, a rîs chinuit, învingându-și junghiul care nu o lăsa să respire pe săturate.

- Nu știi nimic, tu copilă! mi-a zis cu un glas sugrumat de rîs sau de plîns, și și-a ascuns îndată obrazul în perna năclăită de sudoare și câteva pete minuscule de sânge fără culoare.

M-am simțit dator să-o mint, să-o încurajez, vorbindu-i de Mirele ei ales, de Iisus Domnul care vede totul. Ba, chiar am îndrăznit și l-am arătat cu vârful degetelor, acolo, peste capul ei cu costiță încărunită, dată pe spate, ca fetele-mari.

Dar, din rama aia de bronz scorojit și revopsit an de an, nu venea nici un semn clar.

- Bucură-te, te vei duce la El, te așteaptă, asta ți-ai dorit toată viața! i-am zis.

Bătrâna călugăriță a slobozit alt hohot de rîs, unul ca de om sănătos. M-a privit nu cu ochi de femeie postind ci de lehză-n travaliu de o zi; neclintită-n chin fertil și-n ispită.

M-am tras către ea, spre pat. l-am atins fruntea cu buzele, am sărutat-o doar pentru că așa se *cădea*. Și ea m-a sărutat pe un obraz, pe celălalt, apoi... a șters cu mâna aceea, care nu a văzut „ojă” niciodată, obrazul meu, pe care se scurgea lacrima și dâra de rimel Hellen Rubinstein.

Eu ardeam incandescent, nu ca un jar normal. Trupul ei neatins nicicând de bărbat era rece ca marmura. l-am tras cerga veche peste coșul pieptului, peste sânii sterpi. Aș fi vrut, dar nu am cutezat, să o adun lângă mine, să o strâng la piept.

Atunci am văzut lumina-lumii, pulberea luminii venea lin ca o cenușă aurită, se depunea peste corpul acela ascetic. Se plia după cutele pielii zbârcite, se liniștea și se ascundea în porii cărnii în care încercase zadarnic să se furișeze tot miezul zloatei de noiembrie.

Era un fluid care mângâia cu un gest pe care nu l-ar fi putut desena o mână de femeie. Era ca și cum un mire și-ar fi sărutat mireasa pe tot corpul; de sus în jos și de la șira spinării la umeri... calm, curat, cald ca un semn de fertilitate ce începe prin sacrificiu.

Am lăsat din mâinile mele cu unghii vopsite chimic să cadă peste bolnavă capătul

așternutului aspru.

Nu mai era de mine acolo! Rândul meu de-a face un *bine* trecuse.

Acum Iisus al ei se trezise din amorțire. Leșise din icoană, adunându-și în cor sfânt îngerii, mii de umbre gălăgioase, cu flori rupte din Pomul Cunoașterii, întâmpinându-l.

De peste Munți se auzeau, vibrau, veneau prin eter imne vechi de Bizanț. Patriarhul însuși se ruga, citea molifta în rit ortodox pentru o călugăriță greco-catolică.

Eu tremuram, ei nu-i era frig, nu mai avea cum să-i fie. Poate o durea un pic trupul, dar, învățată să-și țină în frâu sentimentele, nu se făcea să se plângă pentru *atâta* lucru chiar în ceasul morții.

În amurg s-a stins creștinește, cu lumânarea aprinsă de fratele ei, țăranul ăla deșteptu' care mi-a construit din nimic primul aparat radio, pe care l-aș recupera cu prețul unei cutii de cafea, dacă aș afla unde-i.

La o *cutie* care vorbea ne adunam, ascultam în nopțile lungi din copilărie, mai cu seamă în Săptămâna Patimilor, când prindeam ceea ce mai ajungea la noi prin galaxia tot mai contorsionată, din Slujba aceea grandioasă de la Vatican.

Pe atunci, mătușa Maria era o călugăriță tânără și tare în credință. Se ruga și-L iubea pe Iisus mai mult decât se iubea pe ea însăși.

Iisus cel din icoană, călugărița fără mănăstire și copilul care am fost, o triadă care speram să-l auzim vorbindu-ne, strigându-ne pe nume, pe episcopul Ioan Suci. Eu nu-l văzusem niciodată pe vlădica în carne și oase, dar se vorbea atâta și în atâtea feluri despre el în casă, încât un lucru îmi era foarte clar: ăla nu era nici om-om dar nici Sfânt ca Iisus; era un soi de solomonar, îmblânzitor de șerpi deși se zicea că umbla ca și noi, pe pământ.

Parodia aia de radio cârâia, se opintea, se oprea și pornea din nimic. Ne aducea în casă toate limbile vorbite și nevorbite – jur că nu mi se părea doar! Auzeam cum cântau în cor cu îngerii și cardinalii și Episcopul dat *dispărut*. De aceea nu sunt nici astăzi convinsă că el a fost cel dat, mai apoi, decedat, acolo, în celula 44 de la închisoarea din Sighet, mai cu seamă că nici până acum nu are o cruce, un mormânt sigur și bun.

Pentru mine Episcopul nostru este, a rămas acolo, lângă Papa, la Vatican, ca și Iisus al mătușii Maria, undeva-n Cer.

Cu călugărița noastră mă întâlnesc mereu în viață, mai ales în diminețile cu rouă curată. O recunosc imediat în stolul de îngeri, după haina-i de strană, jumătate albă, jumătate neagră, ca o rândunică întreagă.

A luat și icoana cu Iisus al ei, nu în Cer, în mormânt. Să fie oare la mijloc un secret numai de ea și de Iisus cunoscut? Nu, nu cred.

Chiar acum o văd pe geam: este 'naltă și tare slăbită-n putere, dar tot întinde cu mâinile-i palide pâzna geruită de viscol, pe iarbă. Parcă ar pune giulgiul neșăsut al lui Iisus al ei pe Pământ.

Nici pomeneală, dacă privesc mai atentă afară, văd că e noapte și plouă. Ploaia firească și furioasă de după eclipsa de soare. Asta-i! Pot să dorm liniștită, oare?

Icoane pe sticlă

Maestre,

sunt exalatat încât, dacă nu m-aș cunoaște de-o viață, aș zice că am 20 de ani, sunt îndrăgostită lulea și la prima vedere.

A-ți pârjoli sufletul scriind ceea ce nu ți-ai propus niciodată este tot un soi de dragoste-furtunoasă, numai că aici nu mă aștept să mi se răspundă cu aceeași monedă. Dacă se întâmplă o minune totuși, într-un cuvânt-scris, gata, levitez, simt că l-am prins pe Dumnezeu de picior.

Nu a fost azi o zi mai rea sau mai buna decât altele și totuși, mă simt neliniștită ca și cum aș fi aruncat în foc diamante. Carbonul rezistă până...pleznește și ridurile spargerii forțate îmi vor rămâne de-acuma pe față. Mă simt și nefolositoare, ca și cum aș tricota duzini de ciorapi călduroși pentru aborigenii din Papua Noua Guinee.

Sigur nu sunt bună la scris și nu am să mai scriu! – mi-am zis doar ca să-mi țin predici moralizatoare, să despici firul ierbii în patru puncte cardinale. Azi nu voi face psihanaliză pe propria-mi piele tăbăcită de probleme mai puțin importante pentru societate. Altădată, mâine – îmi propun – voi da *libertate* ideilor, dacă ele chiar clocotesc, vor să-mi iasă din creier.

Ba, chiar mi-am pregătit tuburile de vopsele, pensulele din coadă de veveriță și bucăți din sticlă subțire de geam, pe care să zugrăvesc icoane. Am ales și *știma* – una rămasă de la iconarii de la Nicula și în care Isus se arată cu un obraz proaspăt ras dar de trei ori multiplicat: Tatăl-Fiul-Spiritul Sfânt.

De acolo, din scama de pornire și din starea de scânteie ce-și așteaptă amnarul și cremenea, Dumnezeu mă privește zâmbindu-mi. Mai aruncă în mine, din când în când, cu coji de semințe din dovleacul pe vrejul căruia vreau să urc la nemurire visând.

Lucrarea inițială mi se pare una supraréală și nu o stric, nu o complic când... totul e simplu, așa, ca în familia tradițională: mama-tata-copilul.

Nici la pictură nu-mi stă capul și deschid e-mailul. Nu e nici o scrisoare dar vremea nu e încă toată trecută din calendare.

Insist să pictez deși nu *forme* ci *vorbe* se încăpățânează să iasă din mine. Am tras deja pe sticlă primele tușe, un pic cam jucăușe. Mâna-mi tremură, linia ba crește, ba scade; merge cum vrea și unde poate să respire în voie.

Prea te joci cu ceea ce nu înțelegi! mă pune la colț conștiința sărmana, dar eu, ca întodeauna, o las să-și răcească gura de pomană, așa cum făceam și continui să fac și cu mama.

I-am lucrat Sfintei Treimi, în tuș alb, ochii și sprâncenele; așa, doi câte doi, șase în total. Apoi trei guri cât mai frumoase... nu subțiri dar nici groase. Colțurile au ieșit perfect! Și, iată că am prins îndată stropul de nebunie, căci ea, nebunia, avea nevoie de mine. Trag cu mai mult curaj toată linia nasului la primul Ins, la al doilea, la al treilea... Sfânta Față e ca și gata.

Trec la tivit poala cămășilor câteș' trei. Sunt între ele unite numai cu linii un pic unduite.

Acum, pun cruciulițele toate.... Așa! Și părul l-am tras bine pe după ureche, un pic poate cam prea haiducește, nu ca la sfinții cumiți.

Am ales și culorile ; albastru, ocru, roșu-mac și foiță de aur... Pentru cămașă albul ar fi indicat – zic cu voce tare – mă conving să trag brazdele de omăt peste brâuri, peste umeri și peste mânecile cânepii universale.

Am pus arnici bogat pentru că Sfânta Treime nu se îmbracă niciodată în nylon sau în bumbac din Irak.

Icoana mea ar fi gata, dar ceva nu e chiar așa cum s-ar cădea – liniștea ei în neliniștea mea! Oricum , nu mai insist pe dealiu. Risc să o stric. Iau alt model din plic; unul simplu, clar și pentru mama unui orfan. *Nașterea*, îi zice.

Pentru icoana asta e nevoie de inimă bună, de culori pastel și pulbere de lună. Și albastru-cobalt trebuie pentru noaptea închipuită dintr-un colț în altul al feliei de sticlă. Abia acum am prins curaj, trasez rochia Maicii întregă, apoi Pruncul Sfânt, ieslea cu fân, Steaua Polară – cel mai strașnic satelit de comunicații între creștini pe Pământ.

Cum nu am stare, mai deschid de câteva ori cutia poștală. Nimic.

Mă întorc la Precista mea, care își hrănește copilul la sân. El e mic și vioi ca Galaxia din macheta dintâi a lui Dumnezeu, Arhitectul Edenului. Ea îi dă firul de țâță, legătură clară între Cer și Pământ și Credință.

El e și frumos ca un imn nescris; miroase a florile-dalbe, a spumă de sare din mare, a sudoare de floare și a spin înflorit în călcâi... de, numai privindu-l și știu exact ce văd, ce simt.

Precista este de față, colo o femeie cu costița adunată-n cunună și buzele mușcate de febra facerii sfinte. Sunt gata să-i dau să bea din sticla mea cu apa-apă dar... Maica înțelege prima ce-o așteaptă... Ce mă fac? Agheasmă nu mai am de un deceniu în casă!

Deschid gura să-i vorbesc întruna, ca nebuna, să-i explic eu Ei, despre cum e să fii mamă în Maternitatea cu aparate complicate, printre feșe septice și pastile vestite, dar care nu dau și nu iau o linguriță de miere și fiere din porția Vieții promise.

-Ssstt! zice Mama lui Iisus în șoaptă, apoi pune degetul mânușii iertătoare pe gura mea mare și cam prea vorbitoare. Ce să fac? Înghit gălușca și privesc de la distanță, cu jind, ca spre ocean un delfin care nu a învățat să înoate la timp.

Îi văd obrazul smeard, pleoapele vinete cu pecetea dumnezeirii. Nu e foc în vatră, nu e ceai cald în pahar nici scutece nu sunt în țara mea și în tot Bethleemul.

Iisus doarme primul lui somn de om pe Pământ, înfășat în cămașa tâmplarului Iosif. Îngeri perechi, desenați din penel, îi cântă colinde de... îmi vine să cred că, în anul ăsta, Crăciunul a căzut din calendar în Postul de Paști.

Un abur se zvonește lin din ulei și din staul de boi către noi, către ei... Mi-e frică și totuși cutez să ating cu mâna mea grea și murdară mâna Pruncului.

Iisus mă privește, mă recunoșate, îmi zâmbește, se prinde de degetul meu cu toată puterea de care e în stare un nou născut de numai câteva ore. Și eu îl recunosc de copil după gropița din obraz, după ochi, după nas, după firul de lapte cald ce i se scurge în haine, pe lângă obraz.

Sună telefonul enervant. Nu răspund imediat. Mă uit la Iisus din icoană, la mine-n oglindă și tac. Nu mai e nici Timp, nici Spațiu între noi doi.

De ce atunci, Pruncul Iisus s-a speriat și plânge-n sughițuri? Eu nu pot, nu reușesc să mai plâng pentru că plânsul mi l-a înghițit odată, demult, chiar pământul.

Precista cu tot cu Iisus au dispărut din icoană. Sticla-i spălată cu detergent ordinar, e

transparentă și cu doar un cearcăn imperceptibil de aur în chenar.

Scriu în zadar, pictez degeaba. Așa trebuie că se simte musculița din paharul cu vin, mumia regelui-copil din Egipt și bulbul lalelei care iese la aer.

Am scris, de la *scrisoarea tristă* încioace, mai mult despre moarte decât despre viață. Am scris clar, pe litere chiar: m o a r t e ! Apoi am constatat că, de fapt, așa mă agăț de viață deși sunt foarte, foarte fricoasă.

Mă joc cu *focul* pierzând sau câștigând la derută. Sunt un nod încăpățânat din ștreangul unui spânzurat de propria-i dorință. Scriu, mai bine n-aș mai scrie azi defel, nici mâine...

Părinți și copii, toți venim și plecăm pe căi diferite. De mult nu m-am simțit așa goală pe dinăuntru când ar trebui să fiu fericită.

Azi am aflat că fiica mea cea mică va fi mamă pentru a doua oară. Ar trebui să-i trimit flori scumpe, să o felicitez. Sunt fericită, derutată, mi-e frică, o frică firească și ce-i foarte important chiar îmi scapă... Dacă ar fi fost în oraș, în casă cu mine, aș fi săruta-o. Ea e departe, cealaltă e și mai departe, doar pe Internet ne mai vedem dorul, ne mai auzim bătăile inimii de mame.

Sunt bunică, s-ar cădea, simplu, să-mi văd de bucătărie, să pun de-o cafea și să-mi invit vecina la bîrfă.

Sarcina, nașterea... facerea lumii. Un echilibru perfect prin care mă strecor și eu, șontâc-șontâc, cu întrebările despre rațiune. Tinerețea mamei nu se înspăimântă de pojar, de biberonul spart, de scutece luate de vântoase ca vecele vapoarelor de croazieră.

Iisus revine pe pământ cu fiecare nou-născut în viață. El vine aici cu destinație precisă și registru cu semne ce trebuie să i se potrivească Omului ca pantoful de cleștar unei alte Cenușărese alese.

Mi-am câștigat dreptul să spun că, dacă nepoții mei nu ar fi venit odată cu Iisus, fiicele mele, fragile ca orice bibelou foarte scump, nu ar fi rezistat în explozia teribilă a noului Atom.

Azi, înspre seară, îmi propusesem să scriu altceva, dar am fost luată pe sus, dusă acolo unde s-au suprapus realul cu magicul și am rămas iar singură ca... Iisus.

El doarme dus, în pătuțul de fier din maternitatea în care, pe peretele de răsărit, Sfântul Gheorghe se luptă cu balaurul, iar pe peretele de apus, David se bate cu Goliat.

Mi se pare indecent să fiu fericită doar așteptând la rând, știind că totul este și nu este în limita dorinței mele din gând.

Peste icoana cu *Nașterea* s-a așezat subtil praful cosmic, deși în răstimp nu am deschis nici ușile, nici ferestrele, nu am bătut preșurile sau pernele îngerilor...

Nu e trist, poate o leacă-i răvășit... textul acesta. Am tot încercat să mă îndepărtez de punctul fierberii durerii materne! M-am surprins *trișând* și se vede clar chiar fără ochelari de distanță.

Fratele meu adolescentul

Maestre,

am recitat ce am scris în noaptea trecut, ce am *expediat* atunci, imediat. M-am înspăimântat de graba cu care am dat drumul în lume textului. Câtă superficialitate! A fost ca și acum aș fi tras la arat. Brazda am scos-o după matricea întâmplării. Am stat doar la coarneaule plugului privind, constatând, criticând cum ies cuvintele-n șir, fără să transpir, cârmind ba la stânga, ba la dreapta, dar lăsându-i, vicleană, doar lui, calului, dreptul să tragă la greu. Când am dat în bolovan nu l-am scos din *minte* imediat, l-am ocolit cât am putut și se vede că am făcut un lucru obișnuit .

Acum, ar trebui să fac rost de o grapă de spini, să trec de mai multe ori pe ogor, să scot cu migală și efort îndoit nu doar colții pietrei, ci și rizomii metaforei care ies și năpădesc în text. Poate că am nevoie și de semințe ceva mai bine selectate, să le aleg după sol și soi, să le număr mai întâi în gând de mai multe ori mai înainte de-a le arunca în vânt și-n cuvânt.

Dar, când scriu, nu am timp pentru *fleacuri* – zic – și pun și pagina asta la *fermentat* ca vinul care devine oțet.

Voi revedea cândva, sigur, textul cu alți ochi și cu altă minte, mai deșteaptă poate, și atunci se vor alege singure apele de pământ, sper. Acum, doar mă bucur că RESPIR firesc, intru în flux și reflux , TRĂIESC.

Am trimis azi un *mesaj* către sora mea. Ne scriem mai rar decât s-ar cuveni și, când o facem, umplem pagina de cuvinte străine. Parcă nu am veni din aceeași celulă ce ne apropie, ce ne desparte în lume. Ea este antecică, ancorantă-n prezent, chiar îi pasă de firimitura de pâine și nu pune preț pe chinul creației care a făcut o sclavă din mine.

Nu știu să fi avut o zi în care să fi fost fericită dacă nu am *mâzgălit* un *semn* pe hâtrie.

Este o fericire și un blestem pentru care uneori spun: Mulțumesc! Alteori îl urăsc, nu pe Dumnezeu, doar pe acel *careva* de neînțeleș și de neînchipuit, dar fără de care ar fi rămas numai cenușă din tot ceea ce sunt.

Sora mea avea șase ani, fratele patru, mama treizeci și cinci, eu... șaisprezece abia împliniți când a murit tata. Mama s-a îmbolnăvit îndată de înticăloșirea oamenilor, de colectivizare, de propria-i tinerețe care se baricadase în spatele gardului viu, dincolo de care domnea cimitirul. Si-a zăvorât spiritul bătrân în trup tânăr.

A venit iarna și-n casa noastră focul era stins, nu mai era *stălpul* casei, bărbatul care se cuvenea să taie, să aducă lemnele din pădure în ogradă...

Înghețată bocnă am găsit casa toată și mușcata zgribulită-n fereastră, în vacanța de iarnă când, în paltonașul scurtat în mâneci de cât crescusem pe cheltuiala statului, mă întorsesem în sat de la internat..

Tot bunicul a fost cel care ne-a aprins candela de Crăciun, de Bobotează. A adus și un pui de molid, pentru că brazii-barzi nu cresc neplantați de om în podișul argilos al Transilvaniei noastre de Nord. Eu am prins în cetină nuci și mere, betală destrămată din năframa de cununie a mamei – era o basma mare cât o față de masă și cu ștrasuri de aur – așa cel puțin credeam

eu atuncea.

Ne-au venit și colindători, e drept, doar până-n ușa grădinii. Și bunica, mama lui tata, a venit, în haine negre, cu un coș de răchită albită; să ne aducă cozonac și vorbe proaste din sat. Tata fusese singurul ei copil. Bunica avea doar șaptezeci de ani, dar mie mi se părea mai bătrână ca lemnele și o uram pentru că... ea umbla, mânca, respira...în timp ce tatăl meu și fiul ei, nu mai era. O învinovățeam ca și cum ea ar fi tras în mașina de cusut Timpul-șnur pe rochia verde a Vieții.

A venit și nănașa, toată plânsă și cu capul în pământ – nu prindea copii și omu' o părăsise pentru alta, una mai tânără, mai cu nuri. În toată durerea ei, nu a uitat să-mi dea moneda de trei lei, să am pentru biletul de *cursă*, când voi pleca iar la școală, în oraș.

Pe tata, la mormântul înghețat, l-am vizitat în prima zi de după Crăciun. Ne aștepta cu sufletul la gură, desculț în brumă și numa-n cămșa lui ai' mai bună, una cu guler cusut cu mărgelile și stele, și cu clopul lui negru, cel bun, rotindu-l în mâini, ca și coada un tânăr păun. Jur că era viu-viu, în carne și oase de am vrut să-l iau de mână, să-l trag spre acasă, să se mire vecinii...străinii; dar nu s-a lăsat dus de acolo, din piatra priponită drept în ușa de biserică.

Timpul nu vindecă rănilile, parcă așa-mi spuneai, Maestre, ba – zic eu – le mai și râcâie cu unghia ai' mare, presare sare pe ele pentru ca... să vadă ea, Viața subțire ca ața, ce poate face Moartea ai' tare!

Uneori cred că lanus este Viața și Moartea. Două fațete invers complementare. Între ele, ca între stații de tren desuete, creștem noi – podbalul și mătrăguna maidanului.

Mi-e dor de tata, mi-e dor și de fratele meu adolescentul. Scriu despre ei ca sa nu mă plâng.

Dacă ar fi trăit fratele meu, azi ar fi avut vârsta tatei când a murit. Fratele meu adolescentul a fost lovit pe asfalt, ucis de destinul înmatriculat sub număr de automobil.

Despre accident și cum mama noastră nu a murit de durere, voi scrie când timpul se va convinge că , gata! ajunge cât ne-a chinuit în tăcere.

Rana-i crudă încă, zvâcnește ca durerea-n măsele de nici o literă nu poate trece prin ea fără să scapere amnarul, să scape o scânteie.

Pe fratele meu adolescentul îl revăd mereu singur. Orfan și încă nedezmățit în lumea care îl îndeamnă, îl învață, îl obligă să facă doar bani. Ele e un schivinic, e și un golan... un gen de adunătură de chei care se potrivesc și nu se potrivesc unde vrei .

Era la căpătâi de luna mai. Culegeam împreună crengi de sălcii din mal. Dincolo, pe deal, Mănăstirea sta îngropată-n ceață albăstrie până-n grumaz. I se vedea numai suliița clopotniței, crucea în care soarele se prindea cu ventuze.

Am ajuns la porțile Mănăstirii și negura ni se împleticea printre pași ca un câine lățos. Ceața persista ca o perdea bună și umedă ca epiderma diabeticului. Am trecut de pâlcul de case cu carton gudronat aruncat de la ferestre peste streășină, am ajuns la atelierul de clopote.

Era duminică și ușile zăvorâte. Numai insectele se grăbeau să se împerecheze în rut, ignorându-ne – perpetuau specia anonimă acolo, pe un colț de cărămidă medievală. Soarele străpunsese, făcuse ușiță în nori.

Ne-am așezat, am așteptat ca și restul lucrării dumnezeiești să se întâmple fără efort, firesc. Așa a și fost. Ceața s-a ridicat, s-a rulat ca un bigudiu pe după crengi de castan și tei , de jos până sus, pe lângă și peste mormanele de nisip și lut din care se dezghioaca clopotul nou-nouț.

Mi-ar fi plăcut să aud cum lucrau meșterii în *sunete*. Să văd cum crește bronzul în cuvă,

cum și ce cu ce se amestecă totul în gură de foc de rezistă aliajul acela la dangăt chiar și dincolo de potop.

Fratele meu adolescentul dorea mult mai mult. Să aibă un clopot numai al lui, unul 'nalt cât dealul, larg cât marea și pe care să-l tragă întruna de sfoară când se anunță furtuna. Așa își amintea el de satul nostru, cam vag... Nu-și amintea neam de tata, pe care, cred că nu îl ierta tocmai pentru că el, tata, nu mai era.

Fratele meu mă ura pentru că-mi aminteam mereu de tata cum fluiera și cum suduia, cum pleznea caii din bici și cum îmi arvunise, încă înainte de-a mă naște, o vioară adevărată. Acum, cred că investiția aia, cu vioara, a fost o greșeală fatală. Eu nu m-am născut băiat și nu am nici ureche muzicală. Tata mi-a cumpărat *cetera* aia pe când eram încă în pânțec de mamă; nu-mi amintesc, dar am aflat că aveam gata dat chiar nume de băiat: Bernard. De ce Bernard? Habar n-am.

Oricum, acum, că mi-am amintit, cred ca va trebui să caut să recuperez instrumentul de la singura familie de *ceterași* din sat căreia chiar eu i l-am dat, să scap de el ca de un dușman. Dacă am urât pe cineva rău, în copilăria mea mică, a fost vioara aia nepotrivită. Și... era una tare frumoasă, suplă și cu arcușul înmuiat în sacâz ca în untdelemn. Tata-i da câte o găleată de vin delevar profesorului meu de la *cor*, care se căznea să mă învețe gama aceea ciudată pe care nu am înțeles-o mai niciodată. Muzica s-a prins de mine ca apa în penele privighetoarii; numai când spun *do, re, mi...* și mă ia cu frisoane.

Feciorul pe care l-a așteptat tata a venit și el, dar la 12 ani după mine, când părintele nostru era cu caii mai bătrâni în grajdul de bârne, cu ani mai mulți în buletinul de identitate și cu boala incurabilă-n oasele ostenite.

Nu știu dacă fratele meu a avut sau ba *ureche* muzicală. Ne vedeam tot mai rar, iar când se întâmpla, îl certam pentru te miri ce, nu-i căutam talente pe care nu credeam că le are.

În ziua aceea de primăvară subțire ca viespea am intuit doar că el deținea *simțul* proporțiilor.

Prindea, frământa lutul moale între degete, îl înfășura ba la stânga, ba la dreapta, îl răsturna ca pe pe un fișic nevăzut de monede romane. Modela din memorie sunete clare.

Fratele meu nu a ajuns artist, nici muncitor într-un atelier de clopote, așa cum și-ar fi dorit.

L-am tachinat, iar el, râzând, mi-i aruncat mâna de lut crud în obraz și apoi a fugit. Eu nu m-am ferit.

Avea ochi albaștri, plete blonde, confirmând legenda care susține că noi, ca neam, am fi coborât cu turmele chiar pe vechiul drum viking al Imperiului Europei medievale. Știu, nu este un lucru chiar foarte deștept, de aceea, numai când îmi convine-l accept.

L-am ajuns din urmă, l-am ținut de braț, ne-am plimbat ca verigile-n lanț prin tot parcul și înapoi, pe lângă zidul de Mănăstire, eu dându-i exemple bune o mie. L-am arătat cum ceața se ridică singură și soarele, lovindu-ne în ceafă, ne determina să privim înainte, pe sub tâmpla bisercii de piatră decolorată.

El plângea acum, era trist, cu rău la *de toate*; îi venea să leșine... Nu a căzut retezat, s-a scurs lin ca mirul, la rădăcina de viță înfrățită în zid.

Acolo îl chemase, îl așteptase lisus al lui, într-un ciob de stâncă numai pe jumătate cioplită în daltă. Peste chipul Lui, liana se sălbăticișe, crescuse în toate direcțiile. Nu l-am mângâit pe fratele meu, nici nu l-am mințit. L-am privit, adică, i-am privit, așa îmbrățișați ca doi prieteni regăsiți în netimp.

Știam că i-ar fi plăcut să-l aibă acasă pe Iisus al lui cel din lut, nu din piatră, dar el, fratele meu, nu avea încă o casă. I-ar fi plăcut să-L lucreze în atelier, la lumină, dar el, fratele meu, nu a avut niciodată atelier, și pentru asta nu are nici o vină.

I-ar fi fost greu să tragă, să poarte piatra aia pe cale, să-i smulgă lichenii din pori și să-L spele pe mâini, pe picioare.

Nu l-a dat El un semn, nu am făcut-o nici eu.

Nu știu cât timp fizic să fi trecut de când zăceam zgribuliți, frate cu soră, spate în spate de zid. Tunetele se auzeau mai dense, mai aproape de toate. Ne-au brăzdat fulgerele, trăsnetul s-a aruncat, mai apoi, cu capul înainte într-un trunchi de liliac plin de flori. Într-o clipită tot parcul mănăstiresc părea a fi fost zdrobit sub copite de boi.

Noi nu eram făcuți nici din aer, nici din cuvânt; eram doar doi bieți orfani pripășiți pe pământ.

Nu mi-e frică, așa cred, de furtuna care vine la locul ei, vara, nu așa, ca nebuna, cu anul, cu luna. Mi-am pregătit degetele să le duc la frunte, să mă închin. Aș fi zis chiar Tatăl Nostru, Crezul.. dar nimic nu mi se părea potrivit pentru lupta care se da atunci și acolo, între Cer și Pământ, în afară de Timp.

Piatra aia, cu Iisus cioplit doar de jumătate, se spălase singură de sânge și clorofilă. Mucegaiurile, cocleala i se dădeau la o parte și, dacă aș fi avut răbdare, aș fi putut vedea, mai apoi, Crucea întreagă cum se alege, ne cheamă. Dar alt tunet violent mi-a luat-o înainte, s-a lovit de un altul și altu, ecoul s-a împărțit, ferfenițat, blindat... izolându-ne ca-n lagăr de lumea cu bani și bănci de consum. Eu mi-am astupat doar timpanele, am strâns pleoapele...

În răstimp, fratele meu adolescentul a zvâcnit ca o slăbăciune ce-și smulge priponul capcanei. Era liber și singur pe lume, gata să înoate în undele ascunse sub spume.

Ploaia subțire, nervoasă, se schimbase în una mai grasă, gata fecundată și prinse să cadă din ce în ce mai sporadic, mai caldă.

O cucuvea uitată cânta din streășina mănăstirii întemeiată de Domnul valah la 1500, acolo, între mlaștinile râului, colmatat azi cu butelii de plastic.

Am deschis ochii, nu m-am aventurat și nu m-am temut, am privit drept în sus, după Iisus. Apoi, în jos, după fratele meu care a fost. Dar numai Piatra mai era la locul știut, singură, fără frate și fără Iisus. Era acolo, o rocă precum o cochilie de melc în apă sângerie, nepăsătoare ca oricare bazalt gata să pună umărul, să sprijine gardul plumbuit pentru a face față hoardelor care, de atunci, au tot venit, întruna au năvălit...

Chipul lui Iisus se dizolvase, fusese smuls, dus de vânt să întărească Munții credinței, faliile care se tot bat în capete. Oricum, era doar o piatră mult prea insignifiantă pentru a ne sluji de altar sau de masă și mult prea grea, prea mare pentru a fi cărată pe umeri la locul de casă, de masă.

Mi-am întins rochia boțită și lipită de sâni și de pânțe. Mi-am șters cu palmele tremurânde părul ud, apoi, desculță și îngrozită ca ultima nimfă, am călcat clorofila-n iarbă, cărarea spre râul care se învolburase, prinsese să urce spre clopotniță, spre catapeteasmă.

În calea mea, ciupercile otrăvite zburneau ca bulbucii pe sub frunzele de lipan imun la venin.

L-am văzut pe fratele meu, la o distanță inegală dintre Nimic și malul cu pir. Era cufundat în apă până mai sus de barbă. Își ținea creștetul dat spre spate, iar părul-i șiroia de lumina pe care Iisus cel din piatra din zid – acum, gata întregit în duh și simetric la trup – i-o turna, cu Botezul, din pumni...

Era ca în vis, dar știu, n-a fost vis.

Țigăncile apăruseră cu șorturi largi, la cules de melci și, poate, de buruieni pentru farmece.

- *Să-ș' ghicesc, coniță! Ai trai, n-ai bani...*

Totul se încurca în jurul meu și în mintea mea, ca zilele-n ani. Se țesea vraja ca vița aceea săbatică, care-l sugrumase pe Iisus cel din zid, cu dragostea sa tirană, fără de conștiință și fără de margini.

Oare unde am greșit? Ce am făcut și ce nu am făcut? Unde ne-am regăsit și pierdut?

Nu am mai trecut pe la Mănăstire de mult. Călugărul Simion nu va fi murit fără să fi terminat de cioplit alt Crist, nu unul din piatră sau os, doar din lemn de cireș altoit în cosor. Un Iisus mai 'nalt în stat, mai tânăr și mult mai frumos decât cel nicicînd terminat, din bazalt.

Iisus din piatră de zid poate nici nu a existat decât așa, trecător, ca și fratele meu adolescentul, nedezmățit încă în forfota lumii acesteia și ucis, nu într-un accident rutier, doar de dor de Cristos.

Nu știu nici dacă mai crește, azi, ciontul de liliac fulgerat acolo, lângă atelierul de clopote. Poate și atelierul streașului-artist va fi fost doar poveste fără coperti, fără a fost sau mai este.

Sus, între Iisus și o pasăre a furtunii

Maestre,

de când mă știu mi s-au tăiat genunchii când urcam cu o palmă mai sus de fața pământului deși, în ascuns, mi-am dorit mereu să fiu pasăre, una mare și albă, așa cum am văzut eu, într-o noapte, apărând una de după ploaia cu stele.

Nu zbura, nu plana, vâslea fără lopătare prin oceanul galactic, trecea majestuoasă ca o nevăastă de crai de rit foarte vechi și impenetrabilă ca roca ce ține piept unui exercițiu de acvaforte.

Pasărea aceea strălucea pe dinlăuntru cu aripile ei largi ca brațele îngerilor. Avea cioc din daltă, cred, pentru că, de izbea cu el într-un nor, fulgerul se zămislea ca o linie frântă din vârful unui creion. Avea pene așezate ca solzii de știmă, în rânduri de șapte și de șapte ori șapte, ca șindrila-n acoperișul bisericii în care nu intra nici vântul, nici praful scuturat din pernele îngerilor.

Nu era nălucire, mi se arăta clară, de aș fi putut-o studia din iarnă până în vară, dar eu nu eram ornitolog de meserie; nu puteam deosebi o specie nenăscută de alta abia dispărută.

Nu am întrebat-o de etate, de nume... de parcă mi-ar fi fost promisă să-mi țină umbră prin lume.

Pasărea aceea se asemena doar cu lebăda care venea primăvara acasă la mine, se așeza lângă mama pe prispă și torceau amândouă pe întrecute din același caier de amintiri amestecate cu fibră iute de urzică. Nu le păsa de lumea înconjurătoare, nici că li se bășicau, le ardeau degetele aripilor călătoare. Munceau silnic și zilnic pentru ca eu să am cămașă nouă. Una care să nu ia foc, să nu se topească în zăpadă și mai ales să-mi țină iarna de clad și vara de soare. Nici aspră, nici moale, numai bună de purtat în loc de samar, pe spinare.

Azi îmi dă mâna să vorbesc despre pasărea furtunii cu detașare și împotriva spaimei mele malade de apă, de foc, de înălțime și de tot ceea ce nu se pipăie pentru că nu există din fire.

Pe când doar cât ulcica de mică eram, dar cu poftă de răs și seara și dimineața, tata mă purta pe umeri prin casă și prin toată ograda. Viața mai apoi m-a săltat de subsuori, mi-a răsucit și vârât capul sub aripă. Eu țipam, spuneam că nu am aer, că mor, dar cine să-mi înțeleagă limbajul, care nu era chiar cel al unui pui de om ?

Altădată, am urcat în unul din duzii plantați de un piker de multă vreme uitat acolo, de-a lungul drumului pe care intraseră în sat și vizigoții și rușii și nemții – drumul Țării – pe care se văd încă ogașele roților care au dus carul cu Tricolorul la Blaj.

Pe vremea aceea nu știam de Istorie, nici de cum se prăbușește un zgârâie-nori, am urcat curajoasă în pom ca pe o scară cu fușteii numărați din doi în doi. Abia când am ajuns sus, am dat ochi în ochi cu disperarea. Ea, Spaima, mă așteptase, iar acum îmi umbla cu degetele-greblă prin părul asprit ca ramurile uscate.

Cum nu știam să ne încredem una în alta, am rămas între cer și pământ, agățate una de alta. Mai târziu, nu mai știu cine s-a îndurat și m-a ajutat să nu cad din ceruri în iad.

Peste ani, am *căpătat* o casă la etajul zece al unui bloc de beton. Acolo am prins, m-a

prins de rever cutremurului din '77. Am scăpat de moarte, de toate, doar pentru că am avut zile nenumărate. Un an, un deceniu, apoi, n-am mai privit pe geam, nu am mai călcat în balconul unde întindeam cândva rufele familiei la uscat.

Nu m-am vindecat nici azi de rău-de-înalt.

Dacă amețesc și se prăbușește lumea cu mine când urc o scară banală, de unde am curajul, disprețul față de propria viață când zbor cu avionul? Nu contează că vehiculul e o „tărtăcuță” cu nituri ruginite, sau un „airbus” de ultimă generație, eu mă simt perfect acolo, așa, prinsă-n chingi de fotoliul de zbor. Privesc în jos prin hublou, văd lumea fragilă și pusă la cheremul întâmplărilor de duzină. Case, arbori, râuri, oameni, șosele... se țin legați prin corset nevăzut în întregul care ne fierbe.

Așa trebuia să fie, să stau măcar o dată în viață la o oarecare distanță de Viață, să pot recunoaște că sunt doar neputincioasă și ignorantă. Dar, acolo, sus, intervine Trufia, nebunia care mă face să mă simt ca și cum aș fi trimisă aici pe vecie. În avion caut întodeauna loc la „fereastră” și nu mi se face greață de rulaj, de distanță. Îmi port crucea nedeclarată la Vamă, nici înregistrată ca „armă”. Nu doar eu, fiecare se roagă zeilor și în toate dialectele mai noi sau mai vechi ale Terrei. Și eu mă rog, mă „asigur” la banca divină.

Sigur, catastrofe au fost, sunt, vor fi, dar nu Dumnezeu este vinovat de neputința și nebunia omenirii.

Mie îmi place să-mi savurez bomboana cu aromă de fructe, să beau din sucul cu gheață sfărâmată în pumn, apoi, să *prind* cât mai multe imagini pe ecranul TV, să urmăresc la secundă graficul de zbor, niște date seci de altiminteri: înălțime, temperatură, presiune, plafon de nori, nori, nori... ca-n mirajul prin care îngerii-copii se dau de-a berbeleacul. Caiere de aer, din care îngerile tinere trag fir de înaltă tensiune pentru energia pe care o vom descoperi sigur într-o bună zi. Norii comuni, în care-și odihnesc oasele cu reumatismele câștigate pe când umblau pe pământ toți îngerii mercenari, cei bătuți în ițele și spata războaielor care nu-s nici ale noastre, nici ale lor.

Numai pe îngerii fericiți nu i-am zărit niciodată intrând sau ieșind din spațiul cu vapori, locul unde tunetul cu fulgerul se leagă, prind puteri și se aruncă sinucigaș pe pământ.

Eu zic că nu mă înspăimântă mai nimic. Îmi trăiesc clipa pentru care am plătit încă un bilet. Sunt deasupra tuturor celor care, de jos, urmăresc buletinul meteorologic pentru a ști dacă mai e loc de un dig de protecție în atlasul geografic al intemperiilor neprogramate.

De acolo, de foarte de sus, eu văd chiar axa planetei ca pe o țepușă de gheață trasă perfect între splină și ficat, depășind la milimetru organul vital, locul pe unde se crede că Omul modern trece dintr-o dimensiune în alta de cer.

În avion nu mi-e teamă de moarte pentru că ea, hârca, nu zboară, nu are aripi, nu are trup din carne și oase, nu are aer în oase ca aripa-i să plutească ca un balon de săpun bun.

Nu-i locul să vorbesc aici despre piloți, însoțitori de bord și toți acei meseriași plătiți la centimă ca să ne suporte toate angoasele până la destinație.

Sigur că depindem de ei, numai că, la rândul lor, ei țin de Planul Divin; au ecuson la vedere tocmai ca să nu-i confundăm și la ananghie să ne rugăm lor cu osârdie.

Am plecat din Montreal cu prima cursa care decola de pe continentul american, peste Atlantic, după tragedia de la *turnurile gemene*. Încă din aeropot se simțea un fel de fluierat ca de șarpe de apă,-care se-ntetea, da înapoi, iar venea spre noi... plămădea maioua tensiunii pe care mai toți, pasageri și piloți, o simțeam umblându-ne pe sub piele ca năpârca în rutul lunii de miere. La îmbarcare, tensiunea ajunsese aproape palpabilă. De ne-am fi atins între noi ar fi sărit

scânteii și am fi dat imediat înapoi.

Dar starea aceea anormală nu putea ține o toamnă întreagă și nici măcar tot drumul înapoi, către țară. Trupurile au obosit, nervii s-au liniștit încât nici nu survolasem plaja de la Halifax când noi toți lăsam impresia că eram perfect raționali. Formam o masă amorfă, sigură pe ea prin mulțimea celulelor adăugate, cu minus și cu plus, o tabletă de nitroglicerină ținută, ca supapă de siguranță, sub limbă.

Putea plezni cochilia aia de compozite în orice secundă. Noi toți urma să-i rezistăm pe mai departe, și așa... fără trup și fără suflet, dar cu biletul în mână, să trecem pe rând, de la clasa *economic* la clasa *business* și înapoi, la pilotul gata de alt zbor de rutină.

Nu-mi era somn, nu-mi era foame, nu aveam timp de pierdut și mai ales nu mai aveam toane; parcă nu mai aveam nici mâini, nici picioare, nici unghii înfipte în carnea subțire din palme.

La ce mi-ar fi fost bune gesturile pașnice, pașii măsurării... acolo, la 10.000 m. altitudine, și cu soarele-n ochi sângerându-mi, așa cum se retrăgea el pe linia orizontului umflat ca pâinea de casă în care un copil nebunatic toarnă melasă?

Zborul nostru era calm, parcă prea calm pentru un timp anormal. Câțiva inși dormeau deja, alții vegheam, înregistram fiecare mișcare *suspectă*. Oricare dintre noi, cei *pașnici*, putea fi sau nu teroristul. Persista încă în aerul condiționat o reminiscență de nebunie instinctivă, de teamă animalică și evidentă ca fumul țigării pe care abia atunci ai strivit-o sub piciorul încălțat în pantof croit din pielea bovinei.

O familie cu trei copii blonzi și obraji înmuiați în pistru; un grup de studenți, vorbind engleza cu jargon excesiv; câțiva bărbați între două vârste, în cămăși albe și lungi, cu acoperământ de cap specific arabilor; doi niponi fără vârstă; o pereche de indieni de la Gange; destui afro-americieni..., europeni, eram cu toții prinși într-un singur nod, prezenți la apelul lui Dumnezeu și constituind acel eșantion al civilizațiilor care se interferează, se acceptă, se atrag chiar, pentru ca, atunci când te aștepti mai puțin, într-un capăt sau altul al lumii, să sară capsă unui alt conflict.

Dincolo de culoarul dintre fotolii, foarte aproape de mine, un ins, poate chiar domnul președinte Mandela, dacă acela ar fi umblat de capul lui prin lumea largă și cu avioane standard, un bărbat de culoare – zic – îmbrăcat în rasa cardinalilor de la Vatican, dormea somn de copil, cu capul lui aproape frumos sprijinit de brațul fotoliului tras în pluș vișiniu. Crucea sfântă, din aur cred, îi strălucea pe piept ca o medalie răătăcită din războiul civil.

Ar fi trebuit să dorm și eu și... am adormit, fără să-mi spun rugăciunea, imediat ce am trecut peste Insula Prince Eduard. Mie nu mi se putea întâmpla nimic afurisit, așa credeam! M-a trezit brusc, mai întâi zbaterea sângelui în artere, apoi ciocănitul de pasăre uriașă în hubloul din dreptul tâmpelui mele. Era ea, pasărea furtunii, zbura ca îngerii, ca rachetele de croazieră... alături de avionul care ne căruța pe noi, neștiutorii. Și era o noapte anapoda, neagră ca fundul de oală. Ochii pasării luminau doar o parte din dedesubtul Cerului de deasupra Atlanticului.

Insoțitoarele de zbor intraseră-n alertă, legau centurile pasagerilor, verificau vestele portocalii, care urmau să ne țină pe valuri, asta dacă am fi ajuns fără parașută, acolo. Și eu, care nu luasem în serios *instructajul* făcut imediat după decolare... Habar nu știam și nici nu voiam să aflu cum și ce se poate face cu o vestă gonflabilă în oceanul fierbând în valuri cât casa, plin de rechini care seucid și între ei pentru carne proaspătă, grasă.

Nu voiam să cred, să-mi imaginez nimic foarte rău atâta vreme cât încă eram sănătoasă, legată de fotoliu ca un fœtus cu ombiliculul prins chiar de grinda din cer.

Pasărea din hublou dispăru o clipă, apoi reveni în unghi ascuțit ca și cum și-ar fi avut cuibul în cala de bagaje sau chiar pe aripa avionului. Acolo cred că dispărea, se retrăgea cât să tragă o porție de aer, să se odihnească, pentru că era alcătuită din materie biodegradabilă, nu era o hologramă sau o machetă din material plastic.

Atunci a avut loc căderea în gol *de aer* cum spun specialiștii în erori, apreciind incidentul acela nu prin frica de moarte, doar în metri și secunde... Eu am suportat un *gol* al meu, un spasm uriaș în stomac, acolo unde se făcuse vid ca și cum cineva îmi pompase tot sufletul printr-un punct care-mi ține inima legată de plex și rinichi.

Nava aceea modernă, aerodinamică, cu un pilot automat și altul de cart, cu sextanți cibernetici și computere extrem de vigilante, era acum la cheremul furtunii năpraznice. O pasăre fără inimă, acolo, condusă între cer și pământ de altă pasăre, una cum nu mai văzuse Omul zburând de la Leviathan încoace.

Pasagerii se treziseră între timp dar nu țipau, nu se văietau, nu doreau sau nu reușeau să se sperie încă de ce ar fi putut fi.

Numai cardinalul afro-american dormea dus, cu capul său încoronat de păr alb sprijinit în fotoliu. Pe pieptul lui, crucea de la Vatican, cea cu Isus răstignit în aur, strălucea ca un diamant tăiat în măsuri nelumești de cel mai bun giuvaergiu al evreilor. Acolo, peste noi, cei mulți și refugiați în tot atâtea religii, Dumnezeu era doar unul și singur.

El, Dumnezeu readusese pasărea în dreptul hubloului, o ajuta să țină cârma și simetria pe punct fix dar, cum pasărea obosea, mai scăpăta din câte o aripă și avionul nostru iar se prăbușea în gol *de aer*. Atunci, inima mea îngheța, ar fi murit de-ar fi avut... lumânare.

Ne rugam sigur cu toții, dar nu laolaltă, doar așa, separați de culturi și cutume ca și cum fiecare am fi avut un alt Dumnezeu, pe care, egoiști, nu l-am fi împărțit unii cu alții nici acolo, nici pentru alt *nimic* ce ne ține în regnul hienei viclene. El, Dumnezeu, plecă târșindu-și saboții de peruzele, ieși dintre stele și-n locul Lui se așeză imediat Moartea cea rece și nepăsătoare.

Printre noi trecea o fata cu uniformă și cărucior îndesat cu cafea, cu limonadă... Moartea o privea dinafară tot mai sigură de încă o pradă. Acum ne lua la rând, își nota numărul, locul de pe care, când va fi să fie, să ne ridice fără sicrie.

I-am simțit arsura cosorului de altoit veșnicia cu nimicnicia, pe gât și pe ceafă, așa ca pe o miere de termite, acră și lipicioasă. Muream și înviam cu puțin înainte de-a plonja aievea, cu fotoliul meu de zbor, în noapte, în ocean...

Atunci l-am revăzut pe Iisus al meu, zbuchind ca un crin nu din Cer, nici din carlingă ci din chiar crucea de pe pieptului cardinalului de la Vatican. Iisus părăsise, pentru noi, tihna și aurul, pietrele scumpe... și se angajase voluntar în Serviciul Vieții. Nu ne alegea după botez sau sprânceană, ne salva: creștini, musulmani, brahmani... ca și cum toți am fi fost doar pești aruncați în aceeași oală.

Clasa *economic* se umpluse toată de raze dalbe. Moartea nu mai era defel vitează și de dincolo de geam, peste aripile de pasăre a furtunii, am zărit primele raze de soare dintr-o altă zi însemnată cu cruce roșie în calendarele lumii.

Dar era doar o iluzie. Privind orarul de zbor, am văzut că nu eram nici pe aproape de zori. Lumina aia ca răsăritul și visul ținea de Iisus.

El se întrupase sub ochii noștri. Era numai om în carne și oase, cu palmele-l blând mângâind copiii cei blonzi, adolescenții de la colegiu, japonezii strânși ca pe tatami, pe bancheta îngustă cu pluș roșu, stăpânii petrolului, afganii și indienii la un loc, pe ei, cei care se luptau pentru *lâna* de aur a Cașmirului de și uitaseră cine aruncase primul cu piatra. Toți eram

egali dinaintea lui Iisus, deși... nu toți Îl și iubeam sau înțelegeam îndeajuns.

Veneam din Apus către Răsărit, învinsesem Timpul și abia după ce am scăpat de furtună și am survolat și coastele înverzite ale Irlandei, am văzut soarele, așa mare și roșu ca un măr desenat pe tablă de un copil din clasa întâia primară.

Între timp, Iisus al nostru al tuturor, îmbrăcase uniformă de însoțitor de bord peste cămașa-l de raze, împingea măsuța cu ceai fierbinte, cu suc de portocale, cu coniac și cafele... spre noi, spre fiecare.

Cardinanul afro-american era singurul pasager care mai dormea, poate-și visa drumul de sclav, pe care-l făcuse forțat în urmă cu sute și mai bine de ani, o golgotă personală pe care o răscumpăra acum, traversând Atlanticul înapoi, condus fiind de o pasăre a furtunii ieșită din mit și hrănită cu pâine și vin chiar de bunul Iisus.

Iisus al nostru cel din furtună a dispărut imediat ce s-a convins că am ajuns sănătoși și cu picioarele pe pământ. Nu își avea locul printre noi, călătorii, sau poate... nu avea nici pașaport, nici bilet de avion...

Crucea de pe pieptul cardinalului afro-american nu mai era defel impozantă acolo, în forfota aeroportului parizian, iar Iisus cel nevăzut, dar mereu răstignit între Cer și Pământ, aducea tot mai mult cu un cuvânt bun, spus la timp potrivit.

Primiserăm în dar încă o fărâmnă de viață. Era dimineață iar și s-ar fi căzut să ne spunem Rugăciunea, dar câți dintre noi conștientizăm că avusesem Moartea drept însoțitoare o noapte întreagă? Ne-am grăbit să ne recuperăm toate bagajele și timpul pierdut.

La sol, pe pista de beton, câțiva pui de pasăre a furtunii își întindeau aripile la razele soarelui căruia, nouă, oamenilor, ce ne credem a fi dotați cu ceva mai multă inteligență decât o zburătoare oarecare, nici nu ne trece prin gând să-i dăm binețe în toate cele multe limbi ale Pământului pe care îl stăpânim dar nu-l și iubim.

Isus al meu și gușterul din vis

Maestre,

spre sfârșitul zilei trecute, ceva ca un reflux m-a prins și târât în locuri străine, dar pe care simțeam că le-am mai văzut într-o altă viață. Eram la cheremul unei forțe care nu avea nimic de-a face cu chinul prin care-mi împărtășeam amintiri de ieri și altele din viitorul aproape palpabil. Prinsă în hăul etern, intrasem deja în scris ilegal, mă legam și mă dezlegam de gravitația leșului meu biologic precar. Mi se năzărea doar că stăteam la o coadă nesfârșită pentru încă o viză de tranzit prin Timp, pentru o ștampilă în plus pe pașaportul meu de călător uituc.

Dacă nu ar fi sosit *semnul* acela tocmai atunci, aș fi rămas convinsă că... gata, nu mai este cazul să persist în rău, să scriu, să ridic povești din nimic.

Nu, nu eram în pană de inspirație, doar că unele răni de mult date uitării, erau iar scormonite la sânge cu vârful unui ac fără siguranță. Riscam să recidivez, să obrintesc rana durută, să crească într-o altă dimensiune.

Dar ce înseamnă *inspirație* când e vorba, în context, despre *facerea lumii*, care mă lovește, mă scrumește doar pentru ca, mai apoi, să mă ridice din propria-mi cenușă cum o fetiță ridică din colb o păpușă?

Da, așa spun azi, dar... ieri chiar, eram acolo, aproape de jar; praf și pulbere de stări contradictorii, tare amestecate cum sunt culorile ieftine și intrate una-n alta prin stamba bluzei înmuiată în lapte.

Chiar reușisem să scriu în ultimele zeci de zile despre dureri de mult și bine ascunse, despre Umbrele care, prostuțe, se lăsaseră pe *mâna* mea pentru a deveni personaje. Tata, fratele meu adolescentul, mătușa călugăriță... ei îmi ieșiseră singuri și de bună voie în cale. Alții, fără chip, fără nume, s-au opus din prima; nu au vrut să mărturisească dacă sunt sau nu sunt.

Nu încă! mi-au zis și au scos la Om unghiile de pisică, colții de câine... S-au tăvălit precum clovnii pe drum, au plâns și au râs ca nebunii. S-au repezit cu tot ce nu mai aveau de consum peste obrazul alb al hârtiei pe care... mâna-mi seca de litere ca o fântână bine clorhidrată, de apa cea vie.

Sigur, pe morții care au uitat ce și cât au trăit în zilele lor multe-puține, îi voi lua cu binișoru', le voi turna zahăr candel pe vorbă, amestecând pe cerul gurii-mi mirarea cariului ce trundește ca robul.

Simt deja prin metacarpiene furnicătură, un lichid ce se-ncheagă, se dilată și își face loc forțat în vasele comunicante ale destinului alarmat dintr-odată.

Nu mi-am propus să scriu azi vreo metaforă! Am scris și trimis pân' la amiază doar mesaje seci, la *obiect*, de parcă nu aș fi tot eu cea care gândește și vorbește în două chei total diferite. Din acest punct de vedere nu mă aseamăn cu nimeni din familie, sau poate că da, dar nu am aflat încă cu cine.

Mama, octogenară acum, mi-a deschis ziua și ușa la casă cu pască din urdă și stafide.

Semn de primăvară ploioasă. Și ei îi este dor de sat, de cei care au fost și sunt mai mult decât amintire, dar ea, spre deosebire de mine, știe că tăcerea-i de aur iar cuvântul, oricât de înțelept, de frumos spus, este tot ca o lingură de prisos.

Pentru mama am căutat pe Internet fotografiile bătrâne cu vărul tânăr, episcopul Suciu. Și-a podit ochii albaștri cu lacrimile pe care le-a adunat mai apoi, țărănește, într-un colț de batistă, zicându: *A fost dintr-un an cu fratele meu avocatul. Mi-l aduc bine amint, pe episcop, venea la noi pe vremea cireșelor... Eram copilă, dumnealui era domn fără barbă, fără haină preoțească.*

Mama duce povestea șnur, odată ce ai pus-o în priză, doar e fata bunicului de la care eu am auzit pentru prima dată în lume de păcatul lui Oedip. Mama știe mai multe de cât aș fi crezut, doar eu nu prea-mi găsesc vremea și răbdarea s-o ascult.

Acum s-a retras în apartamanetul ei mic de la etajul patru și cu vedere splendidă spre acoperișul catedralei medievale cu cel mai înalt turn gotic din Transilvania.

Este duminică și ora la care credincioșii practicantți sunt în Biserică, mama lipsește iar de la liturghie, eu îmi beau cafeaua fără să-mi fac proces de conștiință iar soțul meu tocmai a optat, la tv, pentru un meci de fotbal în reluare. Asta să fie Biserica noastră!? mă întreb retoric și fără să mă simt un pic vinovată de cum au căzut lucrurile.

Sunt tare obosită după visul de azi-noapte. Sau poate că nici nu am visat, doar am înaintat prin catacombele de care el, omul modern, nu mai are azi folosință. Era ger primar pe pereți și-n loc de geam, la capăt, cu chin ajungând în sfârșit, am dat peste masa cu trupul ăla, rece, rigid. Era poate numai o nimfă uriașă de fluture din mătasă pânza aceea aleasă, trasă în fâșii peste umeri, picioare și față... Nu am ridicat nici un capăt din firul lințoliului, dar l-am recunoscut fără să-l văd nici ochii, nici gura.

La picioarele-l de ceară galbenă, peste sandale și peste șireturi, stătea prăbușit un trup de fum fără oase, o rochie albă cu buchețele de miozotis. Am ridicat-o, mi-am azvârlit-o pe umeri, pe spate... ca pe șalul scump pe care nu mi l-am dorit și poate că de aceea nu l-am primit în dar niciodată. Am ieșit din propriu-mi mormânt la lumină de ziuă ca și cum ar fi ieșit din găuacea vopsită în negru un pui bolnav de găină.

Acum, puteam umbla iar slobodă, cu lumea întreagă-n cap în loc de broboadă! Și... nu mai era noapte, doar tot o ninsoare cu lupi ce urlau de undeva, de unde strămoșii-mi scriu câte anotimpuri vor fi.

Am mai pomenit de lupi în cărțile mele, de lupi albi, lupi galbeni, dar sălbăticiunile din coșmarul primar erau altminteri decât le știam eu. Nici negru-tuci pe cerul gurii, nici sare-n-piper prin blana rară ca o nisoare de toamnă. Aveau colți și solzi de aur foșnitor pe măsea, iar din tot trupul fluierau și urlau către Muntele, pe care stelele-l luminau. Acolo era Kogaionul.

Cred că visul ăsta de la scrisul de noapte se trage. Imaginația îmi dă cu tifla și-mi spune că nu eu, ea este stăpână pe situație.

Oricum, dacă n-am murit încă, voi merge mai departe, aproape în poante, ca rândunica fără sânge-n picioare pe firul electric. Nu aș fi prima din familie nici ultima care dă probă după probă în nebunia curajului.

Când s-a cedat Ardealul de Nord,-fratele mamei, avocatul, a fost silit de noile autorități să se refugieze în Țară în mai puțin de 12 ore. S-a lăsat cerul pe pământ dintr-odată și jalea rupea din ei toți firimituri mici, mici de hrană.

Bunicul, cel cu... povestea lui Oedip, a înhămat caii la căruța în care și-a urcat nora și nepotul, feciorul pe care-l făcuse avocat prin bătăturile palmelor sale. l-a cărat ca pe morții de pe dric, în tăcere mare. l-a trecut granița-nouă pe o ploaie căinioasă, descărcându-i, oameni și

bagaje, pe un braț de fân pus direct pe tina clisoasă dar românească sută la sută. Apoi, a întors căruța, a biciuit caii în trap și a cântat morțește tot drumul spre casă. Nu se ferea de potop și trăgea din țigară fără să observe că ploaia hoasă îi stinsese, de la o vreme, jarul. Nu se ruga cu supoșenie, se certa ca-ntre vecini cu El, cu Dumnezeu care nu voia să-l ajute la greu.

Nu-ț' pasă de rumân!!! I-a strigat, arătând cu pumnul spre Cer, mai înainte de-a se opri cu cai și căruța la primul făgădău. A băut deț după deț de jinars d'ăl rău dar era mult prea amărât ca băutura să se lege, ca muierea cea stricată, de el. A pornit caii la trap voios, dar glodul devenea din ce în ce mai vârtos, animalele osteneau, hamul pârâia în cusături și se lăsa și întunericul, smolă, peste ei.

Nu-și mai amintea, când ne povestea, cum a nimerit în cel șanț. Cum roțile se învârteau singure în osiile care scrâșneau, se rupeau. A dat cu biciul în caii lui 'ăi dragi ca-n dușmani. Apoi, a coborât, a pus umărul, a împins, au tras în același ham om și animal...

Cum cailii lui erau tineri și sănătoși, cum căruța era una nouă-nouă și cu ștrafuri de metal încastrat în cele patru leoci, și cum nu mai avea nici bagaj de purtat, ar fi trebuit să înainteze mai repede, să fi ajuns înainte de înserare în sat. Nimic din astea nu se întâmpla; ploaia cădea rece și rea. Ei toți băteau pasul pe loc între patru roți.

Împingeau, trăgeau cu toată forța, dar cum mai făceau câțiva pași, iar se opreau... Drumul devenise anevoios, țaranul nu mai avea vlagă nici cât să rămână cătrănit, furios, gata să-l ia la întrebări pe Hristos.

Uneori se mai lumina în fața cailor, fulgera și omul putea vedea cum altcineva mergea la pas egal, chiar în fața sa.

Străinul acela era subțire-n umeri și-n șale, cu sângele șiroindu-i dunăre din rănilor care-i înfloreau acolo unde-i fuseseră bătute cuiele. Nu avea *paraple* de mătasă, nu avea nici căruța nouă, nici cai sănătoși, El își ducea singur povara pe umeri, făcea drumul iertării pe jos. Nu se văieta, nu suduia, mergea cu pași egali, cumpătat și fără să facă popas ori să-și piardă vremea și banii la birtul din sat.

Bunicul L-a ajuns, cu căruța lui cea trasă de telegari focoși cum nimeni în sat nu avea. L-a ajutat, dar numai cât și cât Străinul a vrut să fie ajutat. Atunci l-a văzut și coroana de spini și ochii blajini. Era Iisus al lui, Cel care îi ridicase feciorii, din brazda de acasă, domni între domni.

În drumul acela greu L-a recunoscut pe Dumnezeu, da n-a căzut, nu s-a prăbușit ca lovit la pământ; ba, chiar, țărănește, a profitat, l s-a plâns și jelit zicându-l cum că, drumul Vieții-i era prea alandala podit, că el, Simion Ersen, nu mai putea da din coate, lupta de unul singur pentru familie, pentru Țară și pentru Dreptate.

Dacă Eu pot și tu poți! așa i-a vorbit Iisus, de la egal la egal, ca între cărauși. Apoi, l-a bătut pe umăr în loc de *rămas bun*. S-a ridicat ca un abur, s-a dus cu tot cu povara păcatului spus.

Dacă bunicul mereu se certa cu ceea ce nu înțelegea, eu, cu Iisus al meu, nu am îndrăznit să vorbesc niciodată direct. Nu am avut obrăznicia de-a-L striga pe numele mic, așa cum făceam cu toate personajele pe care le plăsmuiam din cuvânt, le îmbrăcam, le hrăneam și le puneam la treabă acolo, în ograda noastră, gard în gard cu casa parohială.

Pe atunci nu citeam, nu scriam; nu eram un copil talentat; mă jucam singură, modelând în argilă duzine de oameni și animale solomonare. Cel mai bine-mi ieșeau din mâini îngerii; toți cu trup de păpușă și aripi de mierlă un pic cam prea jucăușă.

Cum pe atunci eram încă destul de hărnicuță, adunasem în șura cu fân o armată de îngeri tineri și bătrâni, nu mai lipsea decât Iisus să coboare pe curcubeu, să le sufle în gură și-n

nări duh și să-i pună să secere-n holda de grâu.

Sigur că Dumnezeu nu se punea cu mintea mea de copil. Nu L-am văzut pe viu nici în noaptea în care a coborât cât s-o ia la El, în Rai, pe cea mai frumoasă dintre frumoasele satului. Mărioara murise-n somn, nu de dor ci de apă strânsă sub pleură, în plămâni.

Degeaba s-a dat câinele-n lanț, a zgârâiat pisica în vânt și a țipat cocoșul pe gardul care a luat foc tot, ca de la chibrit, de mort se vorbea doar cam o săptămână, de bine, apoi totul reintra în vârtoarea clevetirii fără rușine.

Cam pe atunci, mătușa, profesoara de rusă, ducea muncă intensivă de *lămurire*: Țăranii să-și arunce-n foc cămeșoaiile de cânepă pentru cămășile icoșez și care țineau la murdărie, luate din prăvălie! Bunicul și-a scuipat în sân, dar tata, el a fost primul care s-a afișat la cosit trifoi în cămașă *nemțească* și pantaloni de doc albastru. Eram derutată, nu mai știam ce să cred, oricum, nu putea fi lucru curat, dacă mama ascunsese, de preceptor, cred, până și salbele de argint într-o cutie de marmeladă, la mine sub pat.

Multe se schimbaseră în casă, la biserică, pe uliță, în țară dar... nu era de nasul unui copil de șase ani să intre în vorba oamenilor cu căpătuială. Așa că inventam mai departe cuvinte numai de mine știute și le înșiram într-o limbă căineasco-pisico-păsărească. Recitam, țipam poezioara fără cap și coadă, fără ca ai mei să mă certe, dar nici să mă încurajeze cu bomboane ori să bată din palme.

Nu aveam voie să vorbesc la masă, așa că doar cântam cât voiam de nici popa nu îndrăzne să-mi pună mâna peste gură, când învățam pe de rost *Frumoasă-i stepa baikală!!!* Acelea erau vorbele fermecate, pe care le puteam pronunța oriunde și oricând fără să fiu trasă de cosiță, să plâng..

Și lucrurile ar fi mers din inerție fatalistă mai departe, pentru sat, pentru lume, pentru mine, care, încurajată de mătușa, profesoara de rusă, nu mai voiam să-mi spun rugăciunile nici seara și nici dimineața.

A venit toamna la țanc, una nu prea bogată dar cu via care prindea a-și rugini frunzele peste strugurii delevar. Aveam o colibă a noastră la Coastă, una cu streășina de paie lovind în linia orizontului. Acolo rămâneam cu toții, nopțile, să păzim, habar nu aveam de cine, ciorchinii ca agurida .

Tata, bunicul, osteniți, adormeau de cum puneau capul pe perna plină cu flori de otavă.

Eu nu aveam somn niciodată în astfel de ocazii; priveam Carul Mare, Carul Mic, Luceafărul și Luna... în care Cain și Abel se luptau între ei de milenii. În satul meu, frații care se băteau între ei din te miri ce erau amenințați cu vârcolacii, care veneau, coborau pe gura de hornoi, anume ca să-i ducă în Lună.

Eu nu aveam frați încă și nici o șansă să fiu *expulzată* pe astrul care mă fascina ca o pânză de păianjen întinsă de la un capăt la altul al nopții și bătută-n scoabele stelelor moarte pe orizonturi. Visam fără somn.

Nu am simțit imediat gușterul mare cât un pui de felină, cum se îndreaptă ață spre mine. Numai când s-a prins cu ghearele-n haine, a urcat pe mâna mea dreaptă, de-a lungul brațului, pe umăr, peste ureche, prin părul meu blond și nădușit de frică, râcâind cu gheara rece-n carne ca-n iarbă... m-am simțit gata paralizată. Tata și bunicul sforăiau metronomic. Dormeau tun și nu-mi puteam pune în ei, nici în altcineva pe lume, speranța. Cred că am vrut, am dorit să-mi fac cruce cu limba pe cerul gurii. Știam că gestul acela îl duceau până la capăt până și dobitoacele. Nu am reușit. Limba mi se umflase ca pâinea, sta gata să mă sufoc. Aveam ochii închiși, pleoapele strânse una-n alta pentru ca lighioana să nu-mi poată intra prin pupile, în

creier. Sigur tremuram ca frunza ploului, dar aş minţi spunând acum că-mi amintesc în detaliu.

Atunci s-a oprit în gura colibeii noastre de paie o lumină clară şi blândă. În miezul ei, ca sâmburele-n piersica despicată, era trupul Lui. Era Iisus, dar şi un om transpirat, care respira ca ca şi cum ar fi cărat saci de nisip, urcând în goană coasta aceea cu arătură şi viţă de vie prinsă în araci. Avea pletele retezate şi date spre spate, barbă subţire neagră-albastră şi ochi albaştri parcă avea, de credeam că un pic chiar îi semănam. Nu deschisese defel gura, dar îmi vorbea, zic aşa pentru că-i înţelegeam, deşi negrăite, toate cuvintele: *Sunt aici, nu-ţi fie teamă!*

Guşterul o zbughise guiţând din cosiţa mea încâlcită, o rupsese la goană spre casa lui din borta de răchită fulgerată în vară.

Iisus şi-a ridicat spre Cer mâinile amândouă şi mânecele straiului de lumină căzură, se lăsară moi ca aripile de înger în repaos. Se ruga sigur pentru mine. Am simţit cum muşchii mi se relaxează pe rând în gambe, cum inima mea micuţă bate iar normal, cum sângele mă încălzeşte din creştet până în tălpi.

El s-a lăsat, mai apoi, la pământ, ca omul obosit, cu picioarele strânse sub cămaşa de raze, cu capul frumos sprijinit pe braţul stâng. Nu dormea, mă veghea cum făcea şi mama când eu eram mică sau bolnavă.

Dincolo de uşa colibeii noastre, în Luna din Cer, Cain cu Abel încetaseră bătălia pe viaţă şi moarte, se strâneau ca fraţii cei buni, se ţineau în braţe. Habar nu aveam pe atunci de războaie de emancipare forţată, nici de tactici strict militare; nu realizam că era vorba, în context, nu de mult trâmbiţata pace stelară, ci doar de un banal armistiţiu, după care lupta se va relua cu înverşunare de fiară.

Se lăsase atâta linişte în sufletul meu şi-n jurul colibeii învelită cu stuf, încât nici greierii nu cutezaseră să apese struna-n arcuş nici până-n zorii în care am văzut fumul maşinăriei înfiorătoare. Apoi i-am auzit şi hurelul nebun, mai aproape şi mai aproape de margini de drum... Da iama în mirişte, zdrobind cuibul prepeliţei cu pui în buiestru, samulastra tânără şi roua întinsă ca o altă Karenina plângând sub şenilă. Era un tractor lucrat dintr-un tanc scăpat doar cu semn de glonţ din încleştarea de la Stalingrad.

Am mişcat din inimă, din mână...S-a trezit tata, apoi şi bunicul, care, ca şi cum nu ar fi vrut să văd că Timpul se schimbă, mi-a tras aşternutul aspru peste umeri, peste frunte... M-a mângâiat din datorie sigur, zicându-mi: *Hai, dormi, copilă, că dorm şi bieţii îngeri încă.*

Doar caii de acolo, din grajdul de acasă, i-au înţeles mesajul, au nechezat prelung şi le-au răspuns alţii; tot iepe şi armăsari abia scăpaţi, *deblocaţi* din *Mondial*. Animalele simţeau, ştiau că nu aveau cum să se ia la *trântă* cu maşinăria, cu un tractor ce nu voia bob de orz, nu voia fân, doar ţiţei scos fără găleată, fără ciutură din adâncul pământului.

După o săptămână au năvălit peste noi cei cu camionul *Molotov*. Au plătit preţ unic, de *consum*, pentru caii, care nu s-au mai întors niciodată de la abator.

Acea a fost toamna în care am auzit cum plângeau morţeşte nu doar oamenii. Tot atunci am găsit pe drumul ţării o cruce mică cât unghia pe care mi-o rod şi azi de mă aflu la ananghie. Sigur, nu era un obiect care costa mulţi bani, de aceea şi mama, drastică atunci când venea vorba de lucruri *găsite*, m-a lăsat s-o port, legată cu fir de bumbac de *Egipt*, la încheietura mâinii care, trebuia să învăţ că era *Dreaptă*, cea cu care mi-am făcut de acolo încolo semnul crucii şi seara şi dimineaţa.

Cum nu era din aur, nici din argint, semnul acela a dispărut pur şi simplu din viaţa mea după un timp. Nu am dat anunţ la mica publicitate pentru că... *nu-s rea de pagubă*, îmi zic şi regret că nu am fost mai atentă cu minunile care nu mai vin pentru că... nu le aştept.

Acum, nu mai știu nici dacă în Lună, unde între timp omul a ajuns cu piciorul, se mai ciomăgesc între ei gemenii Abel și Cain, primii exilați de drept comun ai Pământului, nici dacă pe dealul defrișat de vița de vie mai urcă Iisus într-un suflet să alunge gușterii din cosița copilei care încă visează între două umbre ce s-au dus în pământ.

Isus de pe pat de spital

Maestre,

nu știi dacă și cât știți – oricum, nu e treabă de bărbat – că există la lehuzele tinere o *furie a laptelui*, surplus de emoție, hormoni și dragoste cumulată în nouă luni, un tot ce se trezește la viață, devine dintr-un vis impalpabil doar materie ce irumpe ca vâna hidrocarburii, a zăcământului de țigări ținut prea mult în adânc.

Este o pradă de hrană umană, o mâncare dată din preaplin, fără nici o măsură și căreia pruncul nedezmeticit încă rareori reușește să-i facă față cu apetitul de numai câteva zile.

Atunci, intevine ea, Rațiunea rece și calculată ca o moașă bătrână de țară, leagă sânii femeii cu o basma albă, îi leagă la propriu. Surprins, șuvoiul laptelui dulce dă îndărăt dar nu așa, de-odată, se asmuțește mai întâi, lovește-n glandele mamare, se nărăvește prostește apoi obosește, pricepe că-i de prisos tot tumultul lui năbădăios de alimentare. În doar două, trei, poate patru zile, totul se așează în rosturile vechi. Sâni se răcesc, adaptabili la o cantitate de hrană strict necesară pentru ca nou-născutul să nu de-a nici ziua, nici noaptea în foame dar nici să păteze bluza aproape transparentă a proaspetei mame.

Prind să cred, că așa-i și cu ceea ce scriu eu de câteva zile încoace. Un fel de furie a dezvăluirii a tot *cea ce știu și nu știu* vine-n galop peste mine, mă lovește-n plex, în rinichi, în splina rațiunii, cu pintenii nălucirii, încât, vreau sau nu vreau, pornesc în zbor să nu mor, transformându-mă în pagină electronică și nu, cum învățasem cândva să fiu, de hârtie.

Am dat cât am putut până azi, cât am reușit să desprind de pe os fără ajutor dinafară și fără ascuțit de cuțit.

Eu nu cred, îmi spun, și refuz să asud pentru firimitura de pâine și stropul iubirii de sine, că... suntem Aici abia de Acum!

Ceea ce nu mi s-a lăsat spus ieri, alaltăieri, astăzi se va supune sigur *peniței*, va deveni personaj important în statul la sfat și, poate, punct de referință în lecția supraviețuirii în condițiile limită de existență.

Cu Iisus al meu m-am întâlnit de miliarde de ori în răstimp, dar nu l-am văzut de prea multe ori așa trist ca acolo, în podul Bisericii mele. Iisus al meu este, dacă nu vesel din cale afară, atunci creativ ca un reactiv din alambicul în care fierbe în lacrimă de răs și plâns chiar piatra filozofală.

Pe când tânără și mereu în grabă trăiam, am traversat o dată autostrada cu copilul în brațe – țuști! chiar pe sub nasul autobuzului, de parcă nu aș fi cunoscut regulile de circulație. Nu am văzut moartea cu ochii, doar mâna Lui am zărit-o ca-n vis, apoi am simțit-o puternică și bine înfiptă în sinarea mea încă neplecată de toată greutatea vieții. M-a durut fizic atunci coloana ființei, mâna Sa mi-a julit chiar măduva din șira spinării împotriva dorinței. M-a tras ca din iad; ne-a salvat, mamă și copil, de roțile care veneau, veneau cu frânele-n vânt...

Altădată, pe un ger sclipicios și zăpadă fără margini, călătoream, agățată ca o liană de gardul electric, pe scara vagonului. Acceleratul era plin cu oameni cu acte de identitate, dar cui să-i pese de *una* care, pe vreme rea, ar fi trebuit să stea acasă, să bea ceai de tei și să-l

citească pe Tolstoi.

Cred că mi-au degerat toate degetele mâinii, acolo, pe bara de sprijin, pentru că am simțit deodată cum mă desprind ca ghinda lovită de grindină. Cineva, cu o treaptă și un noroc mai presus decât mine, înjura, icnea salvându-și hoitul gras și împachetat în palton căptușit cu blănițe de astrahan. Era în siguranță. Locomotiva, ca orice ucigaș, fluiera și gonea... nu-i păsa.

Știam că voi muri sigur, dar nu mai aveam putere să-mi pară rau după visele neîmplinite. Mi se făcea din ce în ce mai cald, spre fierbinte, capul îmi vâjâia și o beție de terebentină, la limita dintre somnul fizic și chimic, mă lăsa să cred că aș fi putut supraviețui și fără gravitație. Nu mai aveam geantă, nu mai aveam mănuși... Am vrut să zbor, să cer ajutor dar nu mai știam dacă merita să disper pentru fărâma-mi de viață ca pentru un lucru major. Totul urma să fie așa cum a fost.

În nepăsarea generală, țipătul meu de fiară nu ar fi avut nici un rost cât trenul nu intrase încă în gară.

Iisus al meu s-a întrupat din omăt, cred. Eram deodată doi într-un întreg. El sta în aer, plutea doar cu un lat de palmă de șină, și-mi vorbea, și-mi vorbea...chiar pe limba mea.

Acum aveam duhul vieții în ceafă, peste umeri, în degetele care prinseră din nou să se miște ca furnicile primăverii, să apuce bara de susținere. Eram iar vie și puteam simți gerul mușcându-mi carnea și sângele care se luptau între ele, se opuneau uitării.

Acum aveam din nou geantă cu acte de identitate, mănuși de lână... El nu avea nicideunele dar nu-l păsa că-l înghețau lacrimile pe obraji tineri, că își rupea unghiile, metacarpienele divine în umeri la mine. Pentru El, eu nu eram chiar o nimeni.

M-a lăsat pe peron, în prima gară normală, una cu un impiegat cu chipiu vișiniu și o străină ce m-a ridicat din zăpadă. M-au dus în biroul de mișcare, mi-au dat o cană cu ceai care mirosea amestecat, a rom Jamaica și ceară autohtonă de lumânare.

În răstimp am învățat să nu mă mai mir de nimic. Să nu întreb dar mai ales să nu răspund când Iisus al meu ridică din sprânceană, îmi întoarce spatele pentru un timp. Știe El, mult mai bine decât mine, ce am de făcut.

Eram elevă în ultimul an la școala de horticultură, încartiruiți fiind într-o clădire cazonă, recuperată mai apoi de Armată și unde, astăzi, își au reședința cei cu „căștile albastre”.

Vestea că a venit un scriitor adevărat în școală a trecut prin ziduri, a deschis ferestrele vraște. Și, cum scriitorul se documenta pentru o carte despre *adolescență*, i-a cerut directorului să-i trimită o duzină de *mostre* de personaje. Am făcut parte din *delegație* doi băieți și două fete, toți cu înclinații literare și aleși după notele bune de la *compunere*. Acum zic că domnul acela cu lulea în colțul gurii și basc de fetru albastru și-ar fi dorit ca noi să-i *punem* pe rânduri chiar primele pagini. Cartea aceea nu s-a scris niciodată și chiar dacă s-ar fi scris nu ar fi fost o carte adevărată. Scriitorul cu lulea și basc uzat și-a luat, a doua zi, bilet pentru trenul de Cluj, unde, la cafenea, probabil, a făcut glume pe seama „prostănacilor” din *noua* generație. A fost primul scriitor cu cărți publicate pe care l-am văzut în carne și oase. Dacă *ăla poate scrie cărți, voi scrie și eu!* am hotărât dintr-odată, apoi am căutat luni întregi *senzaționalul* cu acul, zadarnic. Era în școală, în oraș, în țară... penurie de detoate dar mai ales de teme pentru o *carte* adevărată.

Apoi, deodată, diavolul cred, mi-a pus „subiectul” pe masă, nu doar mie, pentru că nu eram eu chiar singura *scriitoare* din școală. Aveam un spânzurat, unul adevărat și bun să-l studiem din față, din profil, să-i completăm din imaginație biografia de bărbat tânăr. Aceea da, trebuia să fie o carte adevărată!

El, bolnav și înșelat în amor, își alege un brad din fața internatului de fete. În brad, țintește creanga potrivită, trage cureaua din pantalonii de tergal maro..., cam așa scriam și îl și vedeam cum își scotea hainele, le împacheta cu calm glaciatic; palton demodat, fular roșu-aprins și, peste toate-n vraf, așeza și pălăria aceea neagră și cu calotă înaltă, una tipică pentru un fecior neînșurat.

Dar, una-i cartea și alta viața...L-am văzut dis de dimineață, în răsăritul soarelui, cu fața plecată-n piept și trupul bălăngănindu-se ca și cum m-ar fi amenințat că am să-l visez în noaptea următoare. Și l-am visat, nu doar eu, un dormitor întreg de adolescente l-am visat pe spânzuratul *nostru* din brad.

Că nu orice internat are parte de un spânzurat, ne ziceam, și am fi fost gata să scriem despre el la ziarul local.

Eram gata să jurăm și că, viu de-ar fi fost iar și ne-ar fi cerut să-l luăm de bărbat, fiecare dintre noi am fi zis *Da*, asta nu din compasiune ci doar ca să-i arătăm noi de ce suntem în stare când ne punem mintea laolaltă, un cârd de fete; să vadă *aia* care îi mâncase leafa și apoi îl abandonase ca pe un bagaj în gară... că nu îl meritase!

Eram bolnave de naivitate.

Nu am văzut lângă brad nici o cruce, nici o lumânare și nici pe careva să se roage pentru dânsul. Un ins în pufoaică cu pete de iod, poate angajat la Sanepid, îi tot trăgea ciorapii din picioare. Apoi au venit alții, cei cu ambulanța și cu mașina Miliției, dar, pentru că era zi de duminică, abia spre seară au ridicat spânzuratul din centrul atenției generale.

Între timp, firesc, nimeni nu-și făcuse lecțiile la matematică nici la fizică, așa ocupate cum eram cu colecta, cu cumpăratul hârtiei creponate. Se încinsese o clacă de toată frumusețea în dormitorul comun; una tăia hârtia în foarfece, alta lega sârmulițe, puneam petale... Eram toate cu figuri lungi și basmale negre pe frunte, ca și cum l-am fi privegheat pe careva din profesorii noștri tineri și nu pe un coate goale căruia nu-i știam nici numele de familie.

Când am terminat cu florile de hârtie se înserase. Ne-am strecurat în stradă cu aprobarea portarului care nu înceta să se văicărească. Lângă bradul chipeș în care se bălăngănisese spânzuratul, zăpada proaspăt pusă, acoperea până și urmele oamenilor legii. Lipseau și *efectele* decedatului.

În disperare de cauză, careva, ceva mai curajoasă, a propus să mergem cu jerba la morgă. Alta, că s-o ducem la Capela de la cimitirul orașului, ba nu, acasă la familie e mai bine. Sau... la *târfă* în ușa să o punem! Să vadă cu ochii ei rimelați ce pierduse.

Nu am făcut nici una nici alta, florile de hârtie creponată fiind luate, zdrențuite de viscol și astupte acolo, în locul de lumânare, la rădăcina bradului încă tânăr.

Nu l-am uitat pe spânzuratul din brad multă vreme. Citeam, decupam toate ferparele din ziar și întocmeam fișe. Cu toată osteneala, nu am depășit zece pagini din prima mea carte ce o voiam scrisă.

Poate de aceea, deși n-am dorit, l-am revăzut pe sinucigaș în coșmarul repetat în toate nopțile friguroase, când nu aveam lemne la sobă, ori eram numai prea tristă, prea obosită să mai pot lovi chibritul în catran, să-i dau foc casei străine în care mă simțeam ca o prizonieră.

Am revenit în orașul meu la o vreme bună de atunci. În parcul din fața internatului de fete am găsit la post sergentul de gardă al regimentului de vânători de munte. Peste drum se construise pe spezele statului spitalul.

Din arboretul pe care-l cunoscusem pe numele latinesc, pe specii și soiuri, numai bradul

mai rămăsese în picioare, dovadă că spânzuratul fusese și el din carne și oase, nu o nălucă pe două picioare.

Se poate trăi cu un semn ? Sigur. Altminteri de ce mi-aș aminti azi, după decenii, de el?

Nu știu de ce, pe Iisus nu m-am așteptat să-L văd și nu L-am văzut acolo atunci. Doar când, sub oblăduirea unui medic pentru suflet și trup s-a ridicat în spital o bisericuță, l-am văzut pe Iisus la locul cu spânzuratul adolescenței mele aproape uitată. Purta aceeași cămașă foarte albă de in și aura pe o ureche, așa, ca pe o pălărie țesută-n lumină adevărată. Tăia buruienile cu foarfece de os, uda florile cu lacrimi îndoite cu rouă și hrănea cu prescură puii păsării care cutezase să-și ridice cuib chiar pe creanga care trebuie să fi fost ultimul lucru frumos pe care l-a văzut în lumea asta, spânzuratul acela, om tânăr dar nefericit.

Acum știu că nu e nimic întâmplător pe lume. Florile albe de hârtie creponată, lucrate de patruzeci de adolescente exaltate pentru o coroană mortuară, au fost ca o permoniție. Iisus intră și iese în halat alb din spital și dimineața și seara. Ba duce flori și portocale femeilor care au scăpat din travaliu, ba cară la crematoriu tumora abia extirpată din trupul bolnavului.

În toate nopțile cu furtună este de „gardă” sigur, fără stetoscop, fără mănuși de protecție. Lui nu îi e frica de hepatită sau SIDA. Iisus din Spital ține în echilibru respirația generalizată prin secții, într-un ritm care să-i priască egal și muribundului și nou-născutului. Nimbul lui luminează ca și când nu ar mai fi nevoie de tuburi cu neon pe pereții vopsiți chimic.

În spitalul era să-mi pierd și eu viața odată, dar nu despre asta scriu astăzi. Doar cum, întinsă fiind pe masa de la Urgență, în timp ce serul intra, se amesteca în sânge, simțeam, adică... nu-mi mai simțeam degetele picioarelor, pulpele, genunchii, coapsele, pântecelul...

Moartea luase sigur lecții de anatomie pentru că urca rapid în trupul meu, pe care se părea a-l cunoaște mai bine decât medicii cu patalama universitară la mână. Știam, simțeam că, dacă-mi va atinge diafragma... Până în clipa aia habar nu aveam unde-i plasată, sau la ce îi este bună omului *diafragma*. Am aflat atunci brusc și pe pielea mea îmbrobodată de transpirație rece.

Cred că am țipat: *Mor!* Asistentul nu râdea dar nici nu credea în cuvinte. *Nu mori dintr-un calciu gluconic!* mă apostrofa și-mi pompa moartea picătură cu pictură, din seringă de unică folosință.

Ea, moartea în halat negru și ruj gros pe buze, chicotea, mi-l arăta cu degetul, îi zicea și lui, în ureche: *Bravo, fiule!* Apoi, se da îndărătul ușii, își aștepta rândul răbdătoare, sigură de pradă, nu cu privirile încrucișate pe ceasul care se încăpățâna să nu se mai rotească.

Dar, eu nu puteam să-i dau satisfacție, să mor într-o cameră, e drept septică, dar unde nu exista nici cruce, nici lumânare și, mai ales, să mor la doar câțiva metri de bradul în care am văzut singurul om spânzurat din toată viața mea. Acum, un copac falnic, numai bun de tăiat și purtat cu onoruri comunitare spre piața orașului, pentru a fi împodobit de Crăciunul galactic.

Nu-mi trecea prin fața ochilor nici tot *filmul*, așa standard, cum se vorbește despre muribunzi. Doar foșnetul cetinei rășinoase, din care ieșea un colț din mâneca cămășii mortului de atunci, pentru a-mi da semn fals de plecare. Am știut că, deși moartea se lăcomise ca proasta cu mine, eu nu puteam abandona încă totul pe lume.

Chiar a doua zi am fost externată, clinic *stabilizată*. Am luat primul trenul de noapte, spre casă. În drum, spre gară, am trecut cu pași mici și pe sub cetina bradului din fereastra spitalului, arborele care este și nu este cel sub care patruzeci de adolescente ca patruzeci de mucenici am stat, am privegheat cu flori de hârtie, cu lumânări galbene, am așteptat zadarnic, să vedem cum moartea, ca uliul cel fugărit de șoimi albi, lasă prada să-i scape din gură.

Iisus de la Dunăre

Maestre,

Plouă întruna peste oraș, mă simt ca în naufragiul care va trage la fund vasul cu supraviețuitorii inundațiilor din anii trecuți. Poate că altundeva este zi de Crăciun întroienind magii străbuni, ori secetă surdă., oricum, nimic nu mai este-n poveste ca la mine acasă, la noi, în locul unde sâmburele nealtoi se învârtoșește, crește înapoi în cernoziomul gras și nepăsător. Nici Calendarul nu mai este ce-a fost cu rost, fus de piatră torcând aerul de la Sarmisegetuza Regia.

Plouă rânced ca în miez de război, de nu mă pot prinde cu visul frumos, de nu pot apuca cu degetele mele de os Norocul ce a căzut și se zbate pe jos. Privesc doar prin geam, fără să văd eroi, nici nuntă de flori, nici ciopor de sălbăticiuni slobode urcând spre Pietros. Pe linia mediană a străzii mele trece fără viteză, calm, deșelat, doar un camion cu vite facturate pentru abatorul de Stat.

Gata, am subiectul în plic! îmi zic. Dar cum, iar să scriu despre moarte?! mă cert, mă tem și ezit.

Caut un film perfect, fierb cafea în ibric ca și când, dincolo de domesticul meu pas plat, nu s-ar fi întâmplat mai nimic.

Dincolo de geamul din termopan izolat, tragedia lumii urlă din rărunchi! Arde carnea prezentul ca feștila pucioasei ținută în butoiul din beciul cu cartofi și vin unde înflorește mucegaiul cel gros. Singurul lucru luminos din casa asta este paharul Gallé, unul, desigur, nu de cine știe ce valoare estetică, dar pe care l-am achiziționat, contra a zece pâini și o damigeană de rachiu, de la „conu Fane”, vecinul de bloc. Asta după ce acela și-a îngropat în acte nu-n vorbe, nevasta.. Pentru un văduvoi vasul în ape, în sloi, nu avea nici o valoare sentimentală, zic, dar nu cred. Nu poate avea numai valoare globală minunea asta de lumină răstingită în o sută de straturi de sticlă topită.

Uite că nu mai scriu despre moarte?!... Constat. Revin la computer, lovesc tastele nesigură și tot mai convinsă că ar suna mult mai frumos frazele din vârf de creion chimic înmuiat pe limbă. Dar, așa nu se mai scrie nici adresa de pe coletul recrutului...

În răstimp, camionul cu vite a ajuns sigur la linia de triaj. Carnea vie este cântărită, catalogată, feliată ca sub țiță bucata de pâine... Eu reconstitui circuitul hranei pe viu și gândul fuge într-acolo, apoi, înapoi... Se lovește gândul bun de cel rău, ricoșează în mugetul de după tăiere.

Și vita aceea de lapte-i gata jupuită de pielea fără valoare. E carne macră și cumințită cu satârul pe masa adusă anume acolo din buctăria de campanie în vara aceea pe care n-am să o uit niciodată.

Vita sacrificată anume pentru ciorba bună, de amiază, se zvârcolește cu zarzavatul ce fierbe în oală. Sare, scapă... vine spre și peste mine, cu coarnele ei ascuțite în rașpelul aerului.

Era în iulie, cred. Dunărea cobora grea de sedimente organice spre vărsare. În malunalt, în lutul primar, păsări fără nume își cloceau a doua tranșă de pui din anul acela. Dincolo

se lățea insula cu vitele care pășunau din inerție și cu șerpi ca odgoanele matrozilor ce-și dorm somnul în cimitirul de la Cernavodă. Apoi, mai era și ceea ce rămăsese după două mii de ani din castrul roman, colți de zid înfiți în valuri de nisip mișcat peste coastele străvechii dave, din care nici osemninte nu mai sunt câte au fost odat'. Doar niște șiruri prelungi de pietre albe, în cercei și inele grele de rugina care le-a mistuit stăpânii.

Între două fronturi de lucru și mai multe eșantioane de istorie daco-romană dezgropată sistematic, pentru mine, ca persoană neinteresată de trofee indatabile, stă vita aceea mai întâi vie, apoi moartă, tranșată aproape chirurgical pe masa din bucătria de campanie.

Și acum, peste ani, îmi vine să zic că fusese sortită unei ofrande scite și nu pregătită pentru masa modernă, de prânz.

Știu că am plecat de capul meu, teleleu, din tabăra de arheologie, în aval, spre lunca cu plopul tremurând în soarele amiezii. Mergeam și-mi vorbeam, mă certam singură. Tăișul cuțitului sticlea ca o peruzea în ochiul sorelui liber. Știam, o recunoșteam ca fiind nu ustensilă ci armă, dar nu una de luptă cinstită, una potrivită pentru a da și lua sânge fără ca omul sau animalul să simtă.

Pe plaja cu pietriș amestecat cu monede romane tocite de valurile îmbâcsite de deșeuri de tot felul, prin șarperiușul aproape domestic, printre turiști de ocazie și pescari cu mingiocul gata să prindă somnul cel cu mustăți cât vidra, eram singura ființă care mergeam aiurea, trăiam fără țintă precisă.

Cred că am căzut, sau m-am așezat pe iarba suptă de greieri, un soi hibrid de arnică, cu floare învinețită ca unghia strivită de frică. Acum puteam muri sau privi cu alți ochi fluviul ce se unduia aproape sexual, se lovea de picioarele mele încălțate în adidași. Apa aceea, vicleană ca vulpea și rea ca hiena, se prefăcea că nu mă ia în seamă; se da de-a rostogolul într-un singur sens al drumului fără colburi.

Îmi crăpa buza după o țigară, dar eu nu sunt fumătoare. Aș fi mestecat gumă mentolată în maxilare, dar de unde s-o fi cumpărat în pustietatea aceea? Aș fi spus o rugăciune, dar cine se mai roagă astăzi în stil clasic?

M-am resemnat cu gândurile-mi vraște și nu știu cât am stat așa, privind ochi în ochi ștима adâncului. Care pe care! Apa curgătoare deoache de-o privești mai mult de o secundă în față. Îți fură mințile, timpul și spațiul existenței, de te învârți ca papiota din mașina care coase ca și singură.

Îmi curgeau lacrimile direct din pleoape, mă ustura creierul de soare... Preferam insolația în schimbul mesei de bucătărie din tabără, blatul unsuros cu șiruri perfecte de coaste despuiate de carne.

Încercam exercițiu după exercițiu de supraviețuire responsabilă.

Sigur, nu se consumase o crimă la propriu acolo, dar de ce mintea mea proastă refuza să priceapă ce pricepeau așa de simplu, de ușor, alții? Acolo, între insula clocind ouăle năpârcilor de apă dulce și bortele din malul cu păsări fără nume, am văzut umbra femeii – 'naltă și slabă ca o rusalcă de baltă.

Așa cum mi se întâmplă mai mereu și în întâlnirile din imaginație, mai înainte de-a vedea, pipăi, miros și chiar gust „proba” pe care mai apoi o translatez pe hârtie. I-am simțit și lipovencei respirația gâfâită, un pic amară și un pic acrită, ca aluatul răzuit de pe lemnul coveții. Apoi, șuierul ca de astmatic puternic și tânăr. Femeia umbla desculță pe cioburi de midii moarte și piatră spongioasă, călca peste efigii de împărați ai Romei uitate. Nu venea din sat nici de la oraș ci din și mai de departe. Umbla când pe călcâi, când pe vârf de unghii, de parcă trăgea cu

arcul unei vremui. Cum era fără încălțări în picioare, ar fi fost logic să se întindă o dâră de sânge pe urmele pe care și le ștergea cu rochia foarte lungă și largă, ca o acoperitoare de soare. Nu avea răni, nu se văieta deși, de mă gândesc mai bine, trecea chiar Dunărea toată, prin ea...

Ea venea, pleca cu râurile Europei adunate în părul galben de subbasma. Nu știu dacă a intrat în apă sau Dunărea s-a vărsat în ea... pentru că deodată nu i-am mai văzut decât o mânecă din bluza de creton înflorat. Cum nu înot – mi-e frică și de apa din găleată, doar am țipat ca tot cetățeanul cu scaun la cap. Dar cine să mă audă din tot cătunul acela, plecat cu mic și cu mare la târg, la oraș, sau numai în „tabără”, unde muncitorii, studenții, câinii de pază, șoferul, toți ca unul erau ocupați cu dumaticatul.

Nu tremuram, nu plângeam, mă convingeam că aceea fusese sigur nebună, își făcuse seamă fără ca eu, om cu rațiune, să-i fi văzut măcar ochii, fruntea, obrazul.

- O bețivană! șuieră aerul în urecea mea, sau poate numai bărbatul care se apropia. Era un vagabond în pantaloni de doc ferefeniță, cu capul pleșuv și fără pălărie, cu cămașă lungă și cuțitul strălucindu-l spre mine ca pe un ciob de oglindă. Acum rânjea, mă împingea spre fluviu, dincolo de mal, în valul care mă aștepta cu cea mai incredibilă poveste din viața mea. Ăla nu era om, nu era nici diavol și mă strivea între trupu-i schilav și apa cu iz de putregaiuri. Se juca, parcă împingea nu un om, ci o insectă, cu vârful gumarului din care degetele de la picioare ieșeau jechoase și noduroase ca răgăliile din adâncuri.

Probabil că am murit mai înainte să-mi vină în gând să mă lupt cu el, să dau din mâini, să mă zbat ca pasărea decapitată, un trup, acolo, fără cine știe ce inteligență, care se împotrivește din instinct.

Luasem deja apă-n adidași, apoi Dunărea întreagă mi se cățără pe căpută, mi se urcă pe glezne... Șerpii amușinară, ieșiră bulucindu-se după hrană, din māluri și din maluri. Scoteau limba la mine, sâsâiau între ei ca stafiile de hârtie.

Atunci, rusalca de la Capidava ieși din valuri; era tare veselă, acoperită pe cap cu alge în loc de basma de mătasă. Era și femeie, era și șerpoaică; jumătate știmă, jumătate nevestă, înecata mea ieșea din apă vie și nevătămată. Nici nu s-a uitat la mine, l-a prins doar de guler pe criminalul tânăr, l-a lovit cu palma ei strălucindu-i în soare ca sturionul, o singură dată și l-a certat îndelung într-o limbă sâsâită, ciudată. El scuipa, rângâia, se opunea și se asmuțea ba spre mine, ba către ea... Înfiurată poate, rusalca și-a dezvelit de pletele-i înverzite fruntea pe jumătate. Era roșie ca floarea de mușcată. El a dat îndărăt, a scâncit, a închis ochii ca un mort. Era palid acum și din ce în ce mai supus, de parcă ar fi fost dus și apoi scos de la duș. S-a aplecat chiar de șale, i-a cerut iertare, sărutându-i brațul de-a lungul venelor reliefate ca șerpii tineri și foarte albaștri. Ea l-a lovit peste ceafă, apoi, strânși unul în altul ca gemenii satului, au urcat panta, malul cu păsări fantomatice, către casă.

De mine cui să-i mai pese în nebunia aceea care parcă anume ca să mă pună pe jar fusese creată? Am ieșit din apa care-mi umflase, îmi stricase rău adidașii cumpărați cu o zi înainte din piața de ruși. Pe cer, împrejur, nu mai era nici amiază, nici seară, nici dimineață... Soarele cu Luna se suprapuseseră perfect într-o formă geometrică ideală și despre care eu nu am învățat niciodată nici în viață și nici la școală.

Vitele din baltă se întorceau spre case cu ugerile grele de unt gata bătut de vipere și mistere. Traversau fluviul, înotau în grup ca balenele din oceanele care-și conduc mările după miliarde de stele înmatriculate dar nestăpânite de oameni.

În seara aceea am dormit nemâncată. Eram hotărâtă să nu merg la masă, să nu gust

nici în ziua aceea din carne de vacă. Am pus ceasul să sune și în dimineața care a urmat, foarte devreme, cu o butelie de plastic în mână, am purces spre prima gospodărie care se zărea în umbra salcânilor tineri. Am bătut în gard pentru că nu exista poartă, am intrat fără să văd vreun câine de pază. Am ocolit vatra și casa dărăpănată; abia în spatele șurii am dat peste insul care, cu capul plecat spre găleata plină, trăgea nervos din țigară și de ugerul vacii, una tânără și neînvățată cu boala lumească. Laptele țâșnea cald, cu miros de iarbă curată... Vita mugii vag, abia perceptibil. El prinse să-i cânte ritmat, din ce în ce mai ritmat, cu silabe necunoscute și lovite perfect între cerul gurii și limbă. Poate că am respirat apăsător... m-a simțit și și-a întors capul spre ușă.

L-am recunoscut. Era el. Criminalul din buza Dunării. S-a ridicat brusc pe picioarele rășchirate-n gumarii tot zdreanță și a răsturnat tot laptele proaspăt muls, găleata de plastic... Vaca tânără a mugit prelung, cu ecou strivit, ca o ibovnică supărată. I-a răspuns rusalca, cu chiot prelung, sălbătic, nedumirit și a dat buzna în staulul cârpit din trestie care nu avea nici un grăunte de zahăr. Și-a certat, în limba aceea necunoscută de mine, vaca, apoi și bărbatul. Pentru că el își astupa întruna amândouă urechile cu barba albastră de negară, i-a arătat fruntea, pe care semnul acela roșu, din naștere, prinsese solzi. Lipoveanul a plecat bombănind, cu capu-n pământ, pe cărare...

N-am mai cumpărat lapte în ziua aceea, dar cu rusalca am rămas ca și prietene pe viață. De câte ori merg la Capidava, Stana, deși nu mă caută, mă găsește printre ruinele care țin piept furiei Dunării care ba crește, ba descrește...

Îi duc din oraș un pachet de cafea ieftină, ea mă îmbie cu vodcă rusească pentru că știe că nu aș bea din porția ei nici picată cu ceară. Uneori îmi frige guvizi prinși cu mâna din fluviu, dar mai ales îmi vorbește întruna de Condrat-cocorul, vagabondul care, după ce i-am dăruit ceasul de la mână, nu m-a mai luat în seamă niciodată.

Era un *venetic* din Baltă, nimerise în băătura rusalcăi într-o toamnă târzie, când plecaseră deja spre Sud toți cocorii din plauri. În prima iarnă petrecută pe cuptorul văduvei, s-a hrănit numai cu broaște și șerpi, ca toți cocorii sălbatici. Abia peste ani s-a obișnuit și Condrat cu civilizația noastră, cu peștele prăjit și mămăliga fiartă în lapte de vacă.

- Eu cred că Isus mi l-a adus, domișoară, să-i dau nume, să-l îndrept către ălea bune. Nu mă tem de el, nu mi-e scris să mor de cuțitul cu care Cocor a' meu încă nu s-a obișnuit. Când oi fi fleandură de tot, mă voi târî șerpește spre Dunăre...

Așa zicea rusalca, lipoveanca, după ce trăgea, ca de obicei, la măsea. De înecat nu s-a înecat nici până astăzi. Condrat, cocorul cu o aripă frântă și mintea rătăcină, a părăsit-o în chiar toamna care a urmat, când nici o pasăre din baltă nu ar fi lipsit de la *număratul* lui Dumnezeu, cel care le știe și le duce pe toate.

Deși în sărăcia lucie din casa rusalcăi nu am văzut nici o rochie care să se potrivească cu mersul pe bicicletă sau la biserică, nu am văzut-o nici pe ea, pe femeia pe jumătate sălbatică, închinându-se ori citind din Evangheli; știam, presimțeam că urma să aibă parte de o moarte ușoară ca fulgul de pe piciorul cocorului.

În colțul colibeii de la Capidava, candela arde singură și ziua și noaptea sub crucea fără Iisus. Fitilul e uns chiar dacă Stana nu i-a mai turnat strop de untdelemn, din ziua în care a fost chemată-n oraș să-l recunoască pe Cocor al ei, într-un veșmânt de bîrbat aruncat de Dunărea furioasă la mal.

Nu știu dacă Stana l-a înfîlnit, în răstimp, pe Iisus. În nopțile cu ploaie de stele, numai eu îi văd înotând cu stolurile de sturioni și el, fluviul, care despică continentul în două jumătăți

inegale, i se agăță femeii tinere în rochia de creton, care nu i-a fost niciodată nici nouă, nici pe măsură.